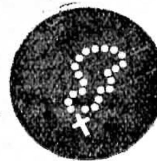
POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU · GOD. XXIX

GOSPINA KRUNICA

»Gospina Krunica«, Zagreb, Šufflayeva ul. 8./I. — Predplata: redovita Kuna 700; podporna Kuna 1.000. ček račun br. 36.817. — Urednik: Rajmund Kupareo. Crteži Mladena Fučića. Tiskara: Braća Kralj, Pavla Radića ul. 9.

NADPASTIR GOVORI

Dragi moji vjernici! Ulazimo u šestu godinu strašnoga svjetskoga rata, kojemu se ne vidi kraja. Što da Vam kažem?

U knjizi Daniela proroka čitamo, kako je Nabuhodonosor, moćan vladar iztoka, dao načiniti zlatan lik, »kojemu je visina bila šezdeset lakata, a širina šest lakata; i namjesti ga u ravnici Duri u pokrajini babilonskoj«. (Dan. 3, 1). I zapoviedio je, da sve što je živo u njegovu carstvu, kad čuje zvuk truba, da se baci ničice i pokloni zlatnome liku, jer će u protivnom slučaju biti bačen u užarenu peć. I svi su, roblje ljudskih obzira i duha vremena, pali ničice, kad su začuli glas truba. Ali nisu pala trojica junačkih mladića. I baciše ih u užarenu peć. Ali bies ognja nije ni najmanje naškodio njima, koji su ostali vjerni živome Bogu, nego onima, koji su im spremali propast. Njih je spalio strašni oganj.

I u naše doba, u »prosvietljenom dvadesetom vieku« postavljeno je mnogo zlatnih kipova po svietu. I traži se od ljudi, često puta uz cienu života, da padnu ničice pred kumirima ljudskoga razuma, i stvarno zaniečn Boga, Stvoritelja svieta. I mnogi su pali. Jer kipovi tih lažnih bogova našega vremena izgledaju tako visoki i široki, tako moćni, da se čini, da je Stvoritelj svieta izgubio stvarno svaku vlast nad svietom, nad ljudima. Hoćemo li i mi pasti u prah pred kumirima vremena i zatajiti Boga? Ili ćemo se vratiti našim kršćanskim tradicijama?

Recite mi ponajprije, što su ti lažni bogovi, što je taj duh vremena donio čovječanstvu? Da li mu je donio mir? A koliko ga je obećavao! Da li mu je donio ljubav? A koliko ju je naglašavao! Da li mu je donio siguran ljudski poredak? A koliko se hvastao, da će se sve sjati od reda, kad se zastarjele tradicije Crkve izbrišu iz ljudskoga družtva! Da li je zasitio gladnu ljudsku dušu? Ta sve su gotovo tiskare svieta stajale u službi tih zlatnih kumira, da šire njihove ideje.

Možda ću najbolje odgovoriti na sva ta pitanja riečima pape Benedikta XV. u enciklici »Ad beatissimi«« kad kaže: »To su zla, koja jasno možemo gledati: pomanjkanje dobrohotne ljubavi u medjusobnim odnošajima ljudi; prezir auktoriteta; nepravedna medjusobna borba staleža i klasa; lakoma težnja za prolaznim dobrima, kao da nema drugih mnogo vriednijih, za kojima čovjek mora težiti.« Puno je duh svieta obećavao, slikao je sve u najljepšim bojama, a donio je rasulo, zator, prokletstvo, smrt. Izvrgao je ruglu sve što je dobro

i sveto, a kršćanskom srdcu milo. Koje čudo, da se je taj zao duh oborio i na molitvu svete krunice, da mu je uspjelo, da ju iztisne iz mnogih obitelji, gdje se je nekada rado i pobožno molila!

A ako je išta istina, ono je istina, htio sviet ili ne htio, da smo mi bez molitve osudjeni na propast. Molitva je jedina moć pred kojom se Bog sagiblje, rekao je već Tertulijan. (De orat. c. 29). A da bez Boga ne možemo ništa, da ne možemo upravo ništa napose u ovim prežalostnim vremenima, to ne uvidja samo ludjak.

I Gospodin Bog izkazao nam je upravo neizmjerno dobročinstvo, kad nam je po svetom Dominiku dao u ruke ovako odlično oružje za sva vremena, kao što je molitva svete krunice. To je Majka Božja potvrdila svojim ukazanjima u Lurdu i u Fatimi, kad se javlja s krunicom u ruci, i kad opetovano pozivlje onu malu djecu da revno mole krunicu i da svi ostali to pobožno čine.

I mi smo, dragi moji vjernici, uzeli to oružje u ruke, da baratamo njime na poseban način, za obranu svojih duša, za obranu kršćanskog poredka u našoj dragoj Hrvatskoj, za obranu kršćanskog poredka u svietu, bez kojega zemlja postaje pakao. Pozvali smo sve naše vjernike u Zagrebu, da se prihvate tog moćnog oružja, pozvali smo sve naše vjernike čitave nadbiskupije. A mjesec listopad imao je biti putokaz, da ova divna molitva zauzme po svim našim obiteljima i po čitavoj Hrvatskoj opet ono mjesto, koje je nekada imala, i koje joj s pravom pripada. Pozvali smo ih, jer u svetoj krunici vidimo takvo oružje, da je nemoguće da ne bi iznieli pobjedu nad svim onim zlima u svietu, ako to oružje, svetu krunicu budemo svaki dan držali u ruci i njime se dostojno služili, to jest toplo i srdačno molili. U toj nas našoj vjeri utvrdjuju rieči Pape Leona XIII: u enciklici »Adjutricem populi«, gdje kaže: »Nemoguće je, da često i ozbiljno razmišljanje ovih tajna (života Isusova) ne bi Blaženu Djevicu Mariju izpunilo najvećom radošću, i da ju kao najbolju od svih majki ne bi sklonulo na blagost prema ljudima«.

Počnite ju dakle žarko i revno moliti. Nastavite ju žarko i revno zazivati u svakoj pojedinoj obitelji. Ako to ciela naša draga Hrvatska učini, nema se čega bojati.

Znam da je težko probiti led u gradu, da se krunica tu uvede u obitelji. Razlog je taj, što su gradski ljudi mnogo više podložni ljudskom obziru nego li je seljak. Građanin misli, da će izgubiti na ugledu, ako ga se vidi u kući, gdje moli krunicu. Da li je tome zbilja tako? Sigurno ne! Ta poviest pozna mnogo velikih ljudi, koji su krunicu držali u ruci bez ikakova uštrba za svoj znanstveni glas, što više s najvećom koristi za svoje zvanje, ma kakvo bilo, kao što je i razumljivo. Poviest Crkve pozna velike vojskovođe, koji se nisu sramili svete krunice, kao što je Radetzky; ona pozna velike muzičare, kao što je Haydn, koji priznaje da mu je molitva krunice dala gotovo najviše podstreka za stvaranje; ona pozna velike učenjake kao što je Ampère, koji se nije stidio poput malog djeteta klečati s krunicom u ruci pred oltarom; ona poznaje velike govornike, političare i borce za slobodu svoga naroda, kao što je O' Conell, koji je u najtežim časovima držao krunicu u ruci, smatrajući ju jačim sredstvom za slo-

bodu Irske, nego ikoje drugo sredstvo, kojim se ljudi služe; ona pozna glasovite liečnike, kao što je profesor medicine Recamier, koji priznaje da mu je najveće uspjehe u medicini pribavila sveta krunica; ona poznaje tisuće priprostih seljaka i radnika, kojima je krunica najjača podržka mukotrpnog života. A nije li to nešto veliko, makar to bili i sitni mali ljudi?

O taj nesretni ljudski obzir! Koliko je ljudi bacio na koljena pred zlatnim kumirima vremena, poput onih ljudi što su pali na zemlju, da se poklone zlatnom kipu Nabuhodonosorovom. No koliko je isto tako nebeskih dobara lišio ljude taj nesretni ljudski obzir!

Ne budite barem vi robovi ljudskog obzira, robovi lažnog duha vremena, koji vodi u propast. Vratite se starim, liepim i prekoristnim kršćanskim običajima. Ali što velim običajima. Molitva nije samo običaj, koji nam je stavljen na volju. Ne! Molitva je krvava nužda našega života. Bez nje smo propali, po njoj smo sigurno spašeni. Dao Bog, da to samo ne spoznamo prekasno.

U nekom družtvu poveo se razgovor i o krunici. Jer je duh vremena tako tražio, počela su i gospoda i gospođe podrugljivo govoriti o krunici. Jedan poznati liečnik, koji je sjedio u družtvu, zamoli za rieč, pa onda progovori ovako: »I ja sam prije, vjerujte mi, mislio kao i vi. No znate li, što me je dovelo do drugog mišljenja? Bio sam asistent na jednom anatomskom institutu, kad li jednog dana donesoše jednu siromašnu bakicu, koja je umrla na klinici. Imao sam sve prirediti, da studenti mogu nesmetano raditi na lješini. Htio sam ponajprije razriešiti ukočene ruke. Opazih, da je oko njih omotana krunica. No opazih osim toga, da nad cielim likom starice lebdi neki rajski mir i neko tako blaženo čuvstvo, da sam bio potresen u dno duše. I nehotice sjetio sam se svoje majke, koja je upravo tako kao i ova starica ležala na smrtnoj postelji. Nisam bio u stanju da dirnem više tielo starice, jer mi je srdce bilo prepuno. Od toga časa mi je krunica nešto sveto. Ona mi je znak pobjede nad grobom i smrti«. — Ona će, dragi moji vjernici, biti i za nas znak pobjede nad svim nevoljama koje taru nas i našu domovinu, ako je svi prihvatimo pobožno u ruke!

Opazka uredničtva: Ovaj je govor održao preuzv. g. nadbiskup dr. A. Stepinac u Svetištu sv. Krunice kod dominikanaca u Maksimiru (Zagreb) za vrieme pontifikala kao uvod u listopadsku pobožnost za god. 1944.)

BRANKO KLARIĆ:

Pred Gospom od Kamenitih vrata

Evo nas pred tvojom čudotvornom slikom,
Gospe od Kamenitih vrata,
klečimo pred Tobom i molimo,
ne darove bogatstva, ni zlata,
već svaki od nas Tebi se iz biede svoje jada,
jer noć se spušta, mrak nad gradom pada
i dok magla krvava vidike sutonske briše,
poplave bola rastu i šire se sve više.

Krovovi u mrak tonu, ulice u tami se gube
i kroz tmine te trublje mnoge sablastno trube
i cvieće po prozorima žalostno umire
i gasi zadnja se luč što na uglu uličnom tinja,
o Gospe Kamenitih vrata,
Gospe od Trsata, Olova, Sinja,
težka se noć duša i srdaca hvata
i svietlo po svietlo pred našim očima se gasi,
zato ovi bezkrajni vapaji i uzdasi
i ove suze što pred Tobom se rone
i ovaj angelus skrušen
i zvona što kroz maglu večernju zvone
i ove ruke k nebu i k Tebi uzdignute,
osvietli, Gospe, u mrak zalutale pute,
užeži luči na uglovima svima
i podaj svietla tvoga nam malo,
kojeg u srdcu tvom majčinskom za sve nas ima,
odvrati ovo zlo što na nas je palo,
da smieh opet se zažari na dječjim obrazima
i da svietlom tvojim se naliju svjetiljke u mraku,
glasbu radosti mrtve probudi u zraku
i daj, da anđela mira žuđenog sretnemo
na prvom večernjem koraku
i da Bog se putujuć zemljom žalostnom večeras
u domove naše, u tugu zavijene, svrati,

o Gospe od Kamenitih vrata,
kušnje ove ratne i nevolje skrati,
da nam sa neba svietlo
od sjajnosti Božje i tvoje sine
i da nam se ukažu neba svietle modrine
i da angelus ovaj skrušen
što pjeva Ti večeras s praga Kamenitih vrata
naviesti oslobođenje koje za djecu svoju je izmolila
vječno vjerna i blaga Kraljica Hrvata.

Marijo, sačuvaj našoj omladini vjeru i čistoću!

GOSPA IZ SVETE ZEMLJE

Ako Vas put nanese u okolicu Krapine, nemojte zaboraviti pitati za svetište Gospe iz Svete Zemlje, dobre Majke Jeruzalemske. Ako za njega prije niste čuli, a zapitate seljake i ostale stanovnike o najznačajnijem iz njihovog kraja, onda će vam oni sami govoriti o čudotvornome Gospinom kipu. Časte ga u liepoj crkvi na Trškom Vrhu kraj Krapine, gdje se štuje Majka Božja Jeruzalemska.

U osamnaestom stoljeću odputovao je iz Krapine u Prag, pobožni muž Stjepan Balagović da tamo upozna red sinova Svetoga Franje i da stupi među njih. Tako je doista i bilo... Nekoliko godina kasnije vratio se u domovinu, kao brat Joakim, pomažući franjevcima koji su misionarili u Hrvatskoj.

Na njegovu vlastitu molbu pošalju ga poglavari, da pohodi Rim, a nakon toga i Svetu Zemlju. Nakon dugoga puta sretno je dospio u Jeruzalem... Vjeran običaju da prigodom povratka razveseli svoje drage kakovom uspomenom iz Kristove zemaljske domovine nabavio je svome bratu na Trškome Vrhu mali kip Blažene Gospe s Djetetom Isusom u naručaju. Pripovieda se da je taj kip vjerno nosio svuda kud je išao, da je s njime posjetio sva mjesta krvavoga puta Mučenika Ljubavi... Po dolazku u domovinu predao ga je bratu Nikoli, kome je kip bio i namienjen. Ovaj ga je primio s puno dužnog štovanja, načinivši mu u svome domu posebno, častno i ukrašeno mjesto.

Nedugo iza toga plane u Nikolinoj kući veliki požar. Ništa se nije dalo spasiti. Dobri seljak sa srdcem punim tuge stajao je nad garištem svojega doma koji je nestao sa svim što je bilo u njemu. No od svega izgubljenog on je najviše želio Marijin kip. Suznih očiju stade razgrtati pepo ne bi li našao negdje makar bilo kakav ostatak dragog kipa. I doista ga je našao. Na njegovo veliko iznenađenje, plamen nije naškodio prilici, u kojoj se častila Blagoslovljena među ženama Sretan je bio dobri čovjek. Kao da je u kipu našao sve izgubljeno. Kao da mu je vraćeno sve oteto...

Kuće više nije bilo da se u njoj na častno mjesto postavi Gospin lik. Zato ga je smjestio u šupljoj udubini orahova drva što je stajalo između garišta nestaloga doma i seoskoga puta.

Tako je ovaj kip bio prvi put izložen javnom štovanju...

Narod je ubrzo osjetio njegovu čudotvornu moć, kojom je Gospa djelila svoju ljubav djeci ovoga kraja. Događala su se čudesa. Bez broja i prestanka. Ljubav stanuje u majčinom srdcu. U Srdcu koje nema dna...

U zimskoj noći 1756. g. išao je šumom seljak Petar Brzaj, iz Bistrice. Ne videći kuda ga vodi put zakoraknuo je s ruba jedne pećine i pao u ponor. U zadnjem času uteče se zagovoru Kipu Gospe iz Jeruzalema. Ništa mu se nije dogodilo. Nakon toga hodočastio je na Trški Vrh da zahvali Mariji.

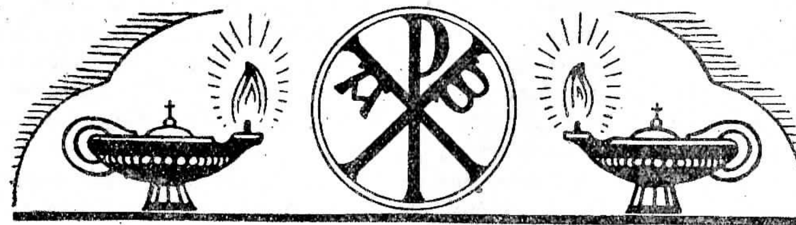
Jednoga dana neki čovjek iz Taborske župe dođe na Trški Vrh, ukrade kip i ponese ga u svoje mjesto da ga tamo izloži javnom štovanju, uvjeren da će to povećati ugled njegove župe. Ali Gospa je izabrala Trški Vrh za svoje boravište i ni jedno čudo nije izvršila u mjestu, gdje su je samovoljno i bez Božjeg poziva postavili. A kad je nakon dugog traženja, Nikola Balagović doznao gdje je kip, došao po njeg i postavio ga u malu kapelicu koju su podigli vjernici Jeruzalemske Gospe iz Trškoga Vrha. Kip je ponovno postao čudotvoran. Gospa je počela dieliti još veće i brojnije milosti svome narodu.

U studenom 1743. g. u Hrvatskoj se razmahala marvinska kuga. Krapinčani primjetiše da se ona naglo i strašno približuje njihovom mjestu. Zato se obratiše Gospi na Trškome Vrhu. Ona ih je uslišala. »Premda je kuga harala i tražila brojne žrtve, po svim susjednim selima, u Krapini se nije zarazilo ni jedno živinče«. U znak zahvale 1750. g. počeše oni graditi Gospi crkvu. »Ljudi pripoviedaju da su se za prvih dana građenja pokazivali na samom gradilištu neki čudesni znakovi. One iste godine, kad se crkva počela graditi, sjedio je crkovnjak Josip Straški sa zidarskim nadglednikom Josipom Avornikom u kolibi za stolom. Bilo je vrieme večere i padala je jaka kiša. Odjednom se oko 10 sati utrne u kući svieća, a kroz prozorčić kolibe dopre golema svjetlost, koja razsvietli svu sobu, i to tako jako da je svima zabliestila oči. Uplašeni pohite radnici iz sobe da vide što se događa. Kako se začudiše, kad opaziše, da pred crkvom koja se počela graditi, stoji velika voštanica, dajući od sebe veliku svjetlost! Neko vrieme bila je samo jedna, a zatim se stvori uz nju još druga pa onda još i treća. Kad su sve tri voštanice zasvietlile kao jednim sjajem, bila je njihova svjetlost tako jaka, te je poput sunca razsvielila crkvu, trg i obližnje bregove, da se mogao jasno razabrati svaki predmet na zemlji...

Mogli bi nabrajati joč šudesa i čudesnih znakova. Ali čemu...? Sve ih nabrojiti ne bi mogli. Već i zato što čuda Jeruzalemske Gospe na Trškome Vrhu još nisu prestala. I nikada ne će prestati. Njezino je srdce neizcrpico obilje milosti.

I ti imaš množtvo potreba. Uteci se Gospi! Ona čeka da Te usliši!

Tonko Andrijin

KRISTOVA I NAŠA RADOST

Naučeni smo Krista gledati kao uzor samopriegora i patnje, a ako Mu se veselimo kao Božiću, to Ga ipak sažaljevamo, jer se rađa u spilji kao najbjedniji prosjak. Naš pojam o Kristu jest pojam o strogoći života i pokori. »Ako ne činite pokore, svi ćete zajedno poginuti«, kao da nas još i danas progone te Njegove rieči, jer mislimo da gdje je pokora, tu ne može biti ni trunka radosti.

A i Njegovu smo preblaženu Majku naučni promatrati kao Gospu od sedam žalosti, to jest, Gospu izpunjenu svim nevoljama i žalostima, o kojoj liturgija govori: »Pogledajte ima li bola kao što je moj bol?« Te njezine žalosti počinju već od porođenja Isusova pa do smrti na križu, a i sam joj prorok Šimun govori da »će joj mač žalosti probosti dušu«.

I apostoli su u svojim propoviedima naglašavali »pokoru za oproštenje grieha«, a njihovi životopisci bilježe velike patnje koje su apostoli morali podnieti. A poslije njih pred našim očima se ređaju pustinjaci, redovnici, pokornici, koji u našim očima izgledaju kao uzor mršavosti, bičevanja, plača i nespavanja. Zar je onda kršćanska vjera — vjera plača i suza?

Varamo se. »To je velika zabluda — kaže jedan pisac — jer mi nismo stvoreni za patnju nego za radost«. A ipak trpimo. Kako onda razumieti i tu protivurječnost? Ali to nije protivurječnost, jer na pr. mnogi se od nas rodio zdrav, ali je radi svoje krivnje postao kasnije bolestan. Tako je i prvi čovjek Adam (a i mi s njime) stvoren od Boga za radost i sreću, ali je svojom krivnjom zaslužio kaznu, da mu tielo nije više bilo odporno, a duša nije više bila jaka da se odhrva napastima. Krist je došao da nam najprije ojača dušu i u nju ulije radost, a onda svi bolovi tiela, koji će i dalje ostati kao posljedica iztočnog grieha postat će izvorom zadovoljštine uvriеđenom Bogu, a dosljedno postat će blagom naše duše. Eto zašto kažu sveti Otci, da je bol bezvriedan, ako ga radostno ne podnosimo za ime Božje. Kršćanin zato može biti sretan da trpi za Boga i za vlastito posvećenje, makar mu suze navirale na oči, makar mu se dieliti od najmilijih i najdražih. Znati zašto trpiš, znači riešiti problem patnje. Jer živina ne zna zašto trpi, a ni poganin ne će nikada odgonetnuti tajnu bola. Tek kršćanin koji zna odakle patnja na svietu (od iztočnog grieha) i zašto je patnja na svietu (za očišćenje grieha) može biti sretan u duši, jer zna da njegov život nije samo suza i uzdah

nego i tiha intimna radost u dubini duše. Nije zato nama čudno, kad Krist na zadnjoj večeri, prije početka Svoje težke muke moli za apostole i za nas: »Otče sveti, daj da imaju u sebi puninu Moje radosti«.

Krist je na početku svog javnog djelovanja, poslije pokorničkih dana provedenih u pustinji, pošao na veselu svadbu u Kanu Galilejsku sa svojom majkom i apostolima, i baš na taj radostni dan učinio prvo svoje čudo. Ne ćemo valjda pomisliti da je na svadbi u Kani Galilejskoj vladao muk i zabrinutost, a niti je ta svadba bila obilježena pokorom ili plačem. Bila je vesela, pristojna gostba, jer se i mladenci na iztoku vesele tom danu kao i mi na zapadu. Bilo je zacielo i jela i pića, a kad je ponestalo pića eto Isusa, koji daje još bolje i ukusnije vino od predašnjeg, a daje ga toliko, da se napunilo šest kamenitih sudova, a to bi po našem računu značilo par hektolitara vina. I kad on sâm daje vino ne daje ga valjda zato da ga se prolije nego da ga se popije. Drugim riečima: sâm Isus pokazuje da svi darovi zemlje i mora mogu se upotrebljavati za okrepu tiela, a i za pristojnu zabavu. Ali nikada ni jelo ni piće ne smije biti grješno, to jest, nikad se ne smije prevršiti mjera, da razum padne pod vlast tiela i tjelesnih poriva. Nije ipak zato Krist neprestano išao na gostbe! O ne! To su bili samo oni dani, kad je htio razveseliti bilo rodbinu bilo grješnike, koji su ga zvali u svoje kuće. Inače On je i te kako oskudjevao, jer sam veli: »Ptice nebeske imaju svoja gniezda, a lisice svoja skrovišta, no Sin čovječji nema gdje nasloniti glavu«. Tako rade i pravi kršćani. Oni ne gostbuju svaki dan, nego najviše na obiteljske i crkvene svetčanosti. A i te iste gostbe moraju biti pristojne i umjerene.

Čitamo u životopisima svetaca, koji nikad nisu jeli u samostanima mesa, da su ipak u obiteljima, kamo su bili pozvani, jeli meso, da razvesele ukućane. A i oni najsvetiji pustinjaci davali su bolju hranu sebi i podložnicima na Gospodnje blagdane, da i na taj vanjski način pokažu radost što služe Bogu. Krist nam u Evanđelju kaže: »Jedite što postave pred vas«. Ne moraš se ni ti odreći potrebne hrane za uzdržavanje svog tiela. Sveta mala Terezija je baš te rieči Kristove doslovno uzela, te je jela što su joj starješinice dale na stol, makar da je čula kako se ova i ona odriče jela radi pokore. Jer ne smijemo nikada zaboraviti da je grieh dati tielu previše, ali je isto tako grieh i uzkratiti tielu ono najpotrebnije (ako imaš), jer će se pojaviti bolesti i uništiti tvoje tielo, kojega ti nisi gospodar.

Prvo dakle Kristovo čudo, kao uvod u njegov javni život, jest čudo veselja i radosti. Po tielu se prenosi iztočni grieh (t. j. rađanjem), zato tielo prima prvu utjehu čuda. Dajte svom srdcu, svojoj obitelji, svojoj djeci više radosti! Nije kršćanska vjera, vjera bičevanja, posta, križeva i suza. Ona je prije svega vjera nadnaravne radosti. Ne ubijajte u djeci veselje stvorivši od njih ukočene tipove. Mi nismo danas jaki kao stari pustinjaci da se bičujemo i težke pokore činimo. Velika je pokora i sam život u vječnom strahu i neizvjestnosti. Vršimo svoje čovječje i kršćanske dužnosti, pak ćemo vidjeti koliko samopriegora i žrtve to od nas zahtieva. Pokora i bi-

čevanje nisu ni pustinjacima bili cilj. O ne! To je bilo samo sredstvo. Kao što je i čekić majstorov samo sredstvo da odbaci nepotrebne komadiće mramora eda izkrsne pred njim željkovani kip. Pokora je sredstvo usavršavanja duše. Snositi mirno i predano u volju Božju neizvjestnost i brige današnjice, znači činiti pokoru i davati zadovoljštinu Bogu.

O kako krasno zvuče rieči apostola Pavla: »Radujte se u Gospodinu uviek, opet kažem radujte se«. To je smisao kršćanskog života: radost u Bogu. Koliko su zla načinili Crkvi, iako možda nesviestno, oni dobričine, koji su uviek hodali među ljude mrki i zamišljeni, zatvorenih očiju i odrpana odiela, jer su mislili da se i na takav vanjski način mora pokazati svetost njihove duše. A jer su oni važili kao uzor svetosti, mnogi su laici bježali od te Crkve Božje, koja samo daje turobnost i zamišljenost. O kako bi se takovima, koje još i danas susrećemo na ulicama, sladko nasmijao jedan sv. Filip Neri... ili jedan sv. Ivan Bosco... Kršćani, raztvorite svoje crkve, svoje obitelji i svoja srdca nevjernicima, da vide da tamo ne vlada ni tama ni polutama, nego svietlost i radost Božja! Preko radosti ćete prije doći k Bogu, nego preko ukočene zamišljenosti. »Trčao sam putem Tvojih zapoviedi ,jer si razveselio moje srdce«, rieči proroka, ubilježene na grobu sv. Filipa Nerija, nek i nama budu putokaz i opomena!

Ranko Vrbov

Znaš li koja je ovo sgrada?

• To su ruševine dominikanskog samostana u Zagrebu.

• To je sveto mjesto, gdje je izpustilo svoju mučeničku dušu osam hrvatskih dominikanaca.

• To je žarište katoličkog i hrvatskog života iztočne periferije Zagreba.

Sjeti se, da je i tvoja dužnost pomoći izgradnju novog samostana. — Pomozi obezkućene i neobskrbljene dominikance darovima u naravi i u novcu preko svog župnog ureda i našeg čekovnog računa broj 36.817.

BAKINE KRUNICE

Devedeseta je godina izpisala na njenom čelu sve brige i napore života. Unakrst i poprieko vrieme je borama urezalo svoje datume kao na kakvoj žutoj pergameni. Svi su napori srdca i duše ostali vidljivi na čelu, makar ih je ona tako pomljivo i brižno krila. Dobra moja baka!

Nad svojim krevetom, tik uz Gospinu sliku, objesila je tri krunice. »Tri krunice — tri života«, rekla bi baka i uzdahnula. Tri krunice — tri dara od tri draga unuka, koji se raziđoše kudkamo za kruhom i naukom. To je jedini dar što ga je od nas primila, a koji nam je već stostruko vratila.

»Predproljeće je. Na našoj verandi opojno su cvali žuti sunovrati (Tako je pisala sestra). Ti znaš, to je bakino cvieće. Ona je sjedila u zavjetrini na poslijepodnevnom suncu i molila krunicu. Izmolila je ona već dvije za Tebe i za najmlađeg brata. Onda se digla, pošla u sobu i skinula Nikolinu krunicu. Opet je sjela i molila... I kad je završila, ona bolno uzdahne: »Slušaj, Marija, bojim se da je Nikola umro«. »Tko vam je to objavio? Ta nemamo nikakve veze s njime. Mi na otoku, a on u dalekom kraju. Ostavite, bako, takve crne misli«. »Kćeri moja, sve me može prevariti samo ne moja krunica. Sjećaš se, kad je ono Luka bio bolestan i umirao u bolnici. Vi ste svi plakali kao da je umro, a ja mirna, jer sam znala da će preboljeti. ali sada... da znaš što mi se desilo. Molim, molim i molim, kad najednom opazim da sam na Nikolinoj krunici na završetku radostnih desetica molila »Pokoj vječni« mjesto »Slava Otcu«. — Nastojala sam, brate, odvratiti i baku i sebe od tih misli, ali baka je pogodila. Tvoj je brzojav potvrdio Nikolinu smrt onog istog dana, kad je baka rekla«...

A on, njezin najdraži unuk umirao je u groznim bolovima. Svijao se na krevetu i mučio privezan radi velike ognjice. Najednom se smiri. Prošla je kriza — mislio je liečnik. A bolestnik je rukom tražio nešto izpod uzglavlja. I našao je — bakinu krunicu; krunicu koju mu je ona darovala još kao dječaku. Nije mogao moliti. Odviše je slab, a i ognjica ga izjeda. Izgledalo je da se igra zrncima krunice kao onda dok je bio maleno diete i sjedeći baki na krilu vukao joj iz ruku krunicu i brojio zrno po zrno. Tako mu i sada prsti prebirahu zrnca, a da nije ništa molio ni uzdisao. Tek kad je došao do križa na vrhu krunice, on ga htjede privući k ustnama, ali nije imao snage. Pomogne mu častna sestra. On poljubi križ i uzdahne: »Bako, bakice ..« i smiri se zauviek.

Tko bi posumnjao da se on nije u svojoj zadnjoj molitvi sjetio bake kao što je to činio svaki dan?

Moli, moli još dugo, dobra bakice za nas! Tko zna što bi bilo od nas, da nas svaki dan ne podržava Tvoja krunica?

Unuk

BRANKO FUČIĆ:

Darovi srdca

NALAZCI

*Možda smo Te našli u zjeni dječjeg oka
ili u nedoglednoj bjelini seoskog druma ;
odkrili Te možda na dnu najskrovitije boli
ili u proljetnoj noći u otajstvu usnulih šuma.
U tišini, Bože moj, nečujan šećeš uz rub naših duša
kao biela ptica iznad uzoranih njiva,
kao zrno što joj u letu izpade iz kljuna
i u nekoj brazdi — klica se oku odkriva.*

IDILA S LJILJANIMA

*U jednom vrtu kraj puta biele su čaške cvale,
bezbrojni ljiljani bieli, bezbrojno nebesko cvieće.
Dječije ručice bliede sadile su ih male
U jutra rana, u zoru, u divno pramaljeće.*

*I bilo je diete sitno, anđeo zalutali,
lepršav leptirić mali uz liehe što cviećem mirišu;
i bilo je tako malo, da kad bi u njih unišlo
čudio se vrtlar stari: zašto se ljiljani njišu.*

USPAVANKA

*Ne boj se, diete malo,
— noć je tiha i plava.
Ne boj se, moje malo,
liepo se u njoj spava.
Otvorit ću prozore širom,
neka večernjim mirom
dojezdi patuljak stari
na atu vrh tvoje glave.
Nek zvukove frulice plave
i zrik zričaka iz trave,
što blagu večer slave,
zaprede u divan san.
— U zibci će zibat te mati,
u zibci ćeš sladko mi spati,
dok Bogo ne otvori dlan
i na tebe i na čas ran
ne siđe bieli dan,
vedar i nasmijan.*

TAPKANJE U SUTON

*Zbogom, starčice, zbogom i hvala! Laka ti bila noć!
Sad spokojno ti je i polako u zaselak poć.*

*Gledaj gdje zviezde već trepere kao male svieće.
Ne boj se, dušice, noći: nitko ti ništa ne će.*

*Ne stišči tako zavežljaj (oh silnoga li dara!)
Ne boj se, mamice moja. Joj, tko bi te, grličice stara?
Pa da i vuk susretne tebe mrk i ljut
negdje u tami u ovoj noći —*

*— što bi ti i on u ovoj mekoći?
Stog tapkaj, tapkaj u prahu, i hrabro, bosa moja!
Topla je večer i blaga i mekan je put.
A strah bude li tebe — joj, kako ću ti pomoći?:*

*— Tad s anđelom moli Pozdravljenje i izmoli ga i drugi put.
I tapkaj, tapkaj tako i tapkaj
i tapkajući tako, dotapkat ćeš polako
Božji stvor,
i u Božji dvor.*

POSLJEDNJA PJESMA

*Kad moje srdce jednom dozrije,
o tad mi više ništa, više ništa trebati ne će.
Moje će ruke sazrieti u dvije goruće svieće
i njihovim svietlom bit ću obasjan sav.*

*U zimskoj noći kada zasipe bezkrajni sniezi
obući ću bieli, prebieli plašt,
i bielom kukuljicom pokrit ću glavu.*

*I otići kroz tišine razširenih ruku,
sa zviezdama u očima,
u daleki
u daleki
u daleki kraj . . .*

*Što ću vam ostaviti, braćo moja, kad otiđem u svoj zavičaj?
— Osim dva traga,
osim dva
malena traga,
koja nestaju
u bezkrajnom sniegu?*

PRAVEDNICI U KRUNICI

JOSIP

Tihi svetac, o kome Evanđelje tako malo govori. Šutljivi svetac, koji se izcrpio u radu za Isusa i Mariju. Pravednik, koji je pošao s pozornice života, kada je svoju ulogu podpuno izpunio.

Njemu su Isus i Marija zatvorili umorne oči. Na njihovim je rukama izpustio plemenitu dušu...

Bio je neopažen. Jedan od tisuću tesarskih zanatlija. I ništa više. A ipak u nebu, na svetačkoj kruni, zasjale su poput bisera kapi znoja, što su padale na njegove daske, iztesane od borova, jelâ i cedara. A ipak ga je Crkva toliko zavolila, da ga je odabrala svojim pokroviteljem. Postao je dragi, skromni svetac, koji privlači još uviek sve skromne, tihe i dobre duše. Ta, on ih najbolje može razumjeti!

Josip je radio i molio, molio i radio. Preplitao je molitvu s radom i obratno. Tako je postao velik onaj mali nazaretski tesar.

ELIZABETA

Već je poodmakla u dobi. Često je s bolju u duši promatrala žene u susjedstvu, kako ih okružuju brojna djeca. A ona nema nijedno! Kako je to težko! Najmiliji je san svake židovske djevojke bio postati majkom brojne djece. I u plemenitoj duši Elizabete uviek su iznova izkrsnule takve slike, kadgod bi pogledala po praznom domu. Ali godine su odmicale. Tek spomen na staru Saru opet bi probudio zapretanu iskru nade.

Sam, u svetištu nad svetištem, Zaharija je jasno razabrao glas anđelov: »Tvoja će ti žena Elizabeta roditi sina... Težko je Zakarija mogao srediti dojmove u sebi. A na dnu duše opet i opet je izkrsnulo pitanje: Je li to moguće? Za kaznu i za znak postao je niem. I progovori tek, kad mu se rodio sin.

Pet mjeseci krila se Elizabeta od svieta. Nikome nije odala tajne. Sve dok nije odkrio Bog Mariji tajnu Elizabetinu, a Elizabeti tajnu Marijinu. Stara Elizabeta i mlada joj rođakinja Marija — dvije buduće majke izmjeniše svoje tajne jedna drugoj u srdačnom zagrljaju. I dugo su ostale skupa. Ali Elizabeta je često, sva sretna ponavljala: U ove dane milostivo pogleda na me, da skine s mene s r a m o t u među ljudima. Kako je daleko Elizabeta od s r a m a modernih žena!

PASTIRI

O ti dragi pastiri s betlehemskih polja! Čiste i priproste njihove duše bile su najspremnije da prve ugledaju novorođeno Diete. Na glas anđelov veselo su potrčali k Betlehemu i vratili se hvaleći Boga.

Pastiri! Tko ne zna za njih? Težko ih iz grada shvaćamo. Oni su ljudi prirode. Daleko od naše profinjenosti i lukavosti. Jednostavna su života; vedri, skromni i dobri. Kao djeca. Ovisni o Bogu i njegovoj prirodi; veseli, prostodušni i plemeniti. Blizki Bogu, duši i prirodi.

Pastiri uz jaslice Isusove! Cieli program za nas kršćane. Ta mi znamo da je djetinjski, pastirski duh zapravo duh kršćanske askeze. Jer smo učenici Onoga, koji je ovako molio: »Slavim te, Otče, gospodine neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i razumnih, a objavio malenima« (Lh. 10, 21).

ŠIMUN

Nikada još starac nije bio tako razdragan. Na dršćućim rukama držao je Spasitelja svieta. I opet i opet primaknuo bi dragi mali teret k ustnama, da ga poljubi usred čela. A staračko srdce življe je zakucalo i svaka mu žilica kao da je ritmički pjevala: »Dobar je Bog!«

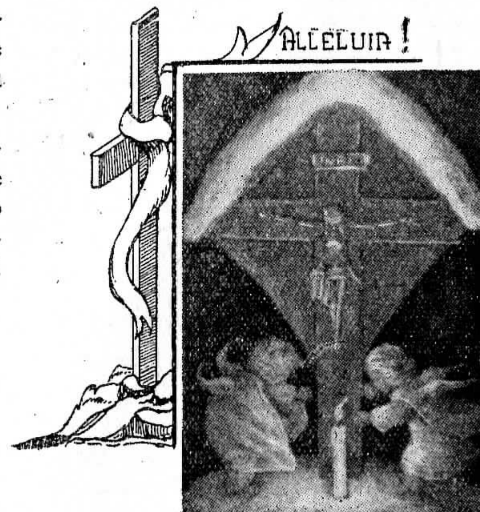
U polutami hrama izgledao je kao biće s onoga svieta. Visoka, mršava, asketska pojava. Duge biele kose i liepa brada stvarale su mu najljepši ures.

Dugo je već starac živio. Njegov viek dosizao je daleko unatrag. Danas je postigao za čim je godinama uzdisao. Nema više ništa, što bi ga još vezivalo uz ovu zemlju. Može mirno zaklopiti oči. »Sad odpusti s mirom slugu svoga, Gospodine, po rieči svojoj«.

I prije nego će vratiti Majci Diete, upre prodornim pogledom nekud u izvjestnu daljinu i reče: »Gle, ovaj je postavljen na propast i na uzkrsnuće mnogima u Izraelu«. Kao davni kakav prorok, obraća se onima koji će doći, neka znaju, tko se krije u onom Djetetu.

Na to se okrene Majci i žalostnim glasom doda: »I tebi će samoj mač probosti dušu«. Tiho se udalji starac prema unutrašnjosti hrama kao da već polazi ususret vječnosti.

Hijacint Eterović

PRIRODA U BOGOSLUŽJU

Pod bogoslužjem razumievamo sve one svete čine, koje Crkva vrši prema Bogu klanjajući mu se, moleći ga za milosti, zahvaljujući mu se na dobročinstvima, dajući mu zadovoljštinu za griehe. Crkva je mistično Kristovo tielo, i svaka duša kao dio toga tiela, može da bude u vezi s božanstvom bez posredovanja ikakve tvari. Kada zatvorim svoje oči i saberem svoje misli, mogu i kao grješnik pregaziti sve one dubine, koje diele moju grješnost od svetosti Božje, da pri tome ne vidim nikoga nego sebe i Boga, svoje misli do njegova bića i svoje osjećaje do njegova srdca. Jer je moja molitva uzdignuće srdca i uma k Bogu.

Ipak se mora priznati da je takav put do Boga veoma težak. Mi ne živimo samo kao duh, nego kao bitno jedinstvo duše i tiela. U svojem tielu osjećamo pokrete duše, a mnogo puta pokretima našeg tiela budimo svoju dušu. Tim tielom smo dio čitave zemaljske prirode, s kojom živimo ne samo tjelesno nego i duševno, doživljavajući preko sjetila ljepotu i bogatstvo prirode, čitajući tu ogromnu knjigu mudroslovlja i bogoslovlja, koju je izpisala Božja ruka, da upoznamo ljepotu, dobrotu, svemogućstvo i neizmjernu moć Božju. Kroz tu povezanost duše s tielom i preko tiela s čitavom prirodom naučili smo se u cvieću, zemlji, vodi, vatri, svietlu, zviezdama gledati svoju braću i drage sestre, s kojima skupa živimo i s kojima osjećamo zajedničko podrietlo kao stvorenja istog Stvoritelja. Nije potrebito biti pjesnik da nas zanosi cvieće, da nas svjetlucave zviezdice u tihoj tamnoj noći prebacuju preko sebe do visina božanskog carstva na nebesima. I nije potrebito biti pjesnik, da u proljetnom rađanju prirode gledamo sliku našeg neprestanog duševnog preporađanja, da u nemirnom potoku gledamo naš mnogo puta nemiran život, da u izgaranju vatre ili voštanice gledamo izgaranje života, i u sunčanim zapadima i sutonskim ugođajima njegov završetak. Mi osjećamo tolike veze s prirodom, da u njoj mnogo puta gledamo sebe ili neki izraz naših misli, nutarnjih doživljaja; po njoj se kao po nekim božanskim ljestvama penjemo lakše do Boga.

To je razlog, zašto je sam Krist povezao svoje sakramente vidljivim znakovima te zašto je Crkva uz mnoge svoje svete čine upotrebila prirodu. Krist i Crkva hoće da nam preko osjetnih predočaba probude mnogo puta pospani duh i njegovu pažnju čvrsto povežu uz sveti čin, njegovu ljepotu i dubinu značenja. No kako smo mnogo puta uza sve te napore nemarni i stojimo pred svetim činima kao da nas se ne tiču!

To je redovito zato, što ne razumijemo značenje, koje imaju stvari iz prirode u bogoslužju. Ovdje ćemo im ukratko objasniti značenje.

V o d a — Ona je naš prvi susret s prirodom u bogoslužju, jer nam je bila izlita na glavu kod krštenja, kada smo ušli u svetu katoličku crkvu i time postali djeca Božja. — Vodu u svakodnevnom životu upotrebljavamo za pranje. Svetim krštenjem pere se naša duša od svih grieha, napose od iztočnog, i postaje biela kao snieg. Razkajani kralj David nakon počinjenog grieha vapije Gospodinu: »Ti ćeš me oprati, i postat ću bjelji od sniega«. Krštenje je, dakle božansko pranje naše duše, pa šta će nas ljepše na tu veliku misao upozoriti nego voda, kojom svagdanom peremo prljavo tielo? — Voda nas žedne preporađa, a nismo li svetim krštenjem »preporođeni vodom i Duhom Svetim« na novi život milosti?

No voda se i izvan krštenja često upotrebljava u bogoslužju. Svećenik prije svetčane nedjelne mise škropi vjernike blagoslovljenom vodom. Tom svetom vodom blagoslivlja kod mnogih svetčanih zgoda, dieleći blagoslov vjernicima ili predmetima, tom svetom vodom blagoslivlja tielo pokojnika i njegov grob. — Voda je za to veoma zgodna, jer u škropljenju sitnih kapljica gledamo spuštanje rose Božje milosti, koja nam se tom svetom vodom i popratnim riečima daje. — Ulazeći u crkvu i izlazeći iz crkve, a i kod kuće, križajući se uzimljemo na prste svetu vodu, da njom dotaknemo čelo, prsa, ramena; da njom posvetimo misli, osjećaje i djela.

Crkva vrlo svetčano blagoslivlje vodu za krstionicu na veliku subotu. Tada Crkva ovako moli: Bože, čiji Duh u samome zametku svieta lebdijaše nad vodama: da već tada narav vode primi u se krepost posvećenja. Bože, koji opravši vodom zločinstva grješnog svieta, predočio si sliku preporođenja u istoj poplavi potopa: da po otajstvu jednoga te istoga počela bude i svrha opačinama i izvor krepostima . . . .« — Voda je, dakle, davno upotrebljena od samoga Boga za naše duhovno preporađanje, kao sila koja uništava bujicama i poplavama, i kao snaga koja nosi zemlji život blagim natapanjem polja, a ljude napaja svježinom bistrih vrela.

K r u h i v i n o — Pod tim prilikama utemeljio je Krist presv. Euharistiju. Za kruh svagdanji molimo se u otčenašu. To je svačija hrana, jer je potrebita za život. Ali imade i nebeski kruh, o kojem pjeva Sv. Toma Akv.: »Kruh što život daje svima, Živi krušac nebeski, Što ga Krist kod svetog stola, Skupu dvanaest Apostola, Blagovati podieli.« Za svoje euharistijsko tielo kaže Krist: »Ovo je kruh, koji je s neba sišao. Tko blaguje ovaj kruh, živjet će uvieke«. — Bez njega ne možemo biti; umrli bi vječnom smrću. Trebamo ga gledati, trebamo ga jesti. Gledamo ga na rukama svećenika za svete mise kod podizanja, u pozlaćenoj pokaznici, nad ciborijem; blagujemo ga u sv. Pričesti. I presv. Krv gledamo u obliku vina, kad svećenik podiže kalež kod svete Mise. Vino jača i veseli ljudsko srdce. Ali samo božansko vino jača u duševnim borbama, samo ono nosi nadzemaljske radosti. Vino je plod loze, koja svugdje raste i duboko se ukorjenjuje, jer uviek i svu-

gdje mora biti svete Žrtve. I radi Kristovog tiela i Kristove krvi seljak će, dok bude zemlje, sijati pšenicu i saditi lozu, da nam nikad ne pomanjka Krista među nama.

V a t r a i t a m j a n — Na veliku subotu blagosliva svećenik pred crkvom novu vatru zapaljenu iskrom iz kremena i moli: »Bože, koji si po Sinu svojemu, to jest po ugaonom kamenu, donio vjernicima oganj svoje svjetlosti: posveti ovaj novi oganj, izkrešen iz kremena, da bude koristan našim potrebama..., da se razplamtimo nebeskim željama...« Mnogo puta smo čuli o žarkoj ljubavi. Kada, dakle, gledamo u kadioniku užarenu žeravu, sjetimo se našeg srdca, koje treba da izgara ljubavlju prema Bogu.

No žerava ne izgara sama! U njoj sagorievaju pred Božjim žrtvenikom zrnca tamjana. S dalekog iztoka, preko ruku velikih i malih trgovaca putuju zrnca tamjana do svih velikih i malenih crkava, bogatih i siromašnih, do svih gdje imade Boga i njegovih štovatelja; putuju do ruku ministranta i svećenika, da se u ime vjernika saspu u žeravu, pa da se iz kadionika dignu kao na krilima lagani mirisni oblaci u visinu, prema Božjem priestolju. Tada u našim srdcima šapuće molitva Bogu, da naša djela budu mirisna kao tamjan, da naše srdce bude spremno na izgaranje u vatri kušnja kao ta zrnca, da se naše molitve dižu k Bogu kao ti bieli, mirisni oblaci.

S v i e ć e — Stoje poredane na oltaru oko svetohraništa kao počastna straža bielih, vitkih Anđela. Amo ih je poslalo cvieće livada i šuma na krilima pčela. Nečujno sipaju oko sebe svietlo, nečujno izgaraju, kao da umiru, jer u titraju njihovog plamena imade toliko života, života naše duše, naših najsvetijih titraja. Kada smo pred Bogom niemi, a imali bi toliko toga reći, onda palimo pred njim svieću, neka mu ona šapće naše molbe i nevolje, neka ona prosuzi bielim suzama, kada su naše oči suhe ili presušene; neka ona sagori, kad mi ne možemo još biti žrtva paljenica.

Sipaju svieće svietlo i pjevaju o našoj vjeri u Boga jednog i trojnog i u Isusa Krista, koji je došao na sviet da mu donese svietlo i da obasja svakoga od nas. Ranije je Crkva u noći Velike Subote blagoslivljala uzkrsnu svieću. Zanosnim riečima i pievom veseli se Crkva, što je »zemlja obasjana tolikim bljeskom i razsvietljena sjajem vječnoga Kralja«. Ovaj Kristov sjaj obasjava našu dušu na samrtnom krevetu, hrabri nas za borbu i svjedoči o našoj vjeri.

S o l, p e p e o, u l j e — Sol je bila prvo jelo, kojim nas je Crkva ponudila, ma da smo onda bili tako sitni i nevoljko primili na djetinske ustne ta slana zrnca. — Da, život u Kristovoj Crkvi ne će biti sladak već gorak, i bez te gorčine naš život bi se mogao pokvariti kao neposoljeno meso. Zato nam je onom zgodom rekao svećenik: »Primi so mudrosti: bila ti pomirenjem za život vječni.«

Crkva nas je često upozorila na vječni život i prolaznost zemaljskog života. Učinila je to i na vidljivi način svake godine na Čistu Sriedu, kada nam je posula glavu pepelom, jer doista jesmo samo pregršt pepela.

Ali znade Gospodin našu slabost, pa nas jača svetom mašću u sakramentu potvrde i u sakramentu posljednjeg pomazanja. Nekada su se borci pred borbom mazali uljem da ojačaju tielo. Krist nas u ovim sakramentima maže svetim uljem, da nas upozori na vrhunaravnu snagu duše, koju nam daje da mu budemo vjerni vojnici i da u posljednjoj borbi za vječnost pobjedimo.

U našem duhovnom životu trebamo božanske mudrosti, božanske snage i trajnog sjećanja na smrt.

C v i e ć e — Kako se ono rado trga s materinske stabljike, da nam ukrasi oltare, da nas svojim bojama podsjeća na čistoću i nevinost, na žar ljubavi i žrtve, na pokoru i nadu! Kako ono svojim oblicima izrazuje poniznost i skromnost, velikodušnost i podatljivost! Mi krasimo cviećem i naše domove, ali u Božjem hramu cvjetne čaške postaju mnogobrojni mali kadionici, iz kojih se dižu Bogu na slavu oblaci prekrasnih mirisa. Tada osjećamo u svojoj duši kako nas to cvieće prekorava i mi odlučujemo biti bolji. Prekrasno je to cvieće, veliki mu je umjetnik dao oblik, boju i miris. Ali On je više proslavljen u ljepoti čiste duše.

Tako nam eto priroda pomaže u bogoslužju. Nekada je ona vidljivi znak nevidljive milosti u sakramentima, nekada žrtveni dar, nekada simbol, slika svetih osjećaja, a nekada sveta uspomena.

ANĐELKO FAZINIĆ

KRIŽ U ARENI

U Arelijinom domu danas sve ima svetčani izgled. Već davno se nisu vršile takove pripreme. Robinje to živo podsjeća na nekadanji dolazak nesretne Oktavije. Samo ovoj put je sve još svetčanije. Dvor bogate rimske gospođe ukrašen je cviećem i simbolima ribe a najveća dvorana gdje je do nedavna stajao žrtvenik Larima i Penatima, bio je oltar s križem. Gospodarica i robkinje obukle su biele haljine, među kojima se Aurelijina iztiče zlatnim obrubom, dok joj gustu pletenu kosu reci blistavi diadem.

— Gospodarice, Charis je došla. I dobri otac je s njom, — javi joj jedna od prisutnih dvorjanki.

U to se otvoriše vrata i u sobu uđe djevojka, puštajući izpred sebe posiedog starca.

— Neka bude blagoslovljen vaš dolazak, otče, u moj nevriedni dom, reče Aurelija i priđe mu ruci da je cjeliva.

— Neka te Bog blagoslovi, kćeri moja, odvrati joj Lino, biskup rimskog podzemlja.

— Pozdravljam u vašoj osobi zamjenika Onoga kojemu želim postati zaručnicom.

— Pax tecum, filia — odvrati joj starac i stade blagoslivljati njezin dom.

Toga su dana Aurelija i sve njezine robkinje postale kršćankama.

Nakon onog događaja u areni, više nije imala mira. Kud god bi krenula vidjela je pred sobom krvavi lik mrtvog svećenika, kako drži u ruci njezinu ružu, blagoslivlje je i govori:

»Christus imperat! Christus regnat! Christus Deus!« (Krist vlada! Krist kraljuje! Krist Bog!).

Hjela je pošto po to stupiti u vezu s kršćanima, osjećajući svom snagom da je njihova vjera prava, jer tko može tim ljudima davati toliko snage, da smrt pobjeđuju, ako ne Bog? Kadkad, mučena i gonjena nekom nejasnom nuždom znala bi pasti na koljena i moliti tog nepoznatog Boga, što se zove Kris.t Molila ga je da joj se odkrije, da ga upozna i da mu pripadne, pa makar i sama morala pasti kao žrtva ljubavi za Njegovo svjedočanstvo.

Jednoga dana je doznala, da je Charis, njezina najbolja robkinja kršćanka. Najmilija dvorkinja postala je ubrzo povjerenicom njezinih intimnih misli i osjećaja.

Tako je počelo obraćenje najuglednije rimske gospođe — Aurelije...

Dolazak biskupa Lina u njezin dom bila je završna svetčanost njezinog puta ka Kristu.

Toga je dana u spomen najvećeg događaja darovala svakoj od svojih robkinja slobodu i dio velikog posjeda. Ni jedna od njih nije htjela ostaviti gospodaricu. Aurelija ih nije gonila. Postale su jedna velika obitelj, sestara u Gospodinu. Povezivala ih je ljubav prema odkritom Bogu i biednim ljudima, bez igdje ičega, kojima su obilovala podzemlja i ulice največeg grada rimske imperije. Pomažući nevoljne zemaljskim dobrima, dobivale su njihovu ljubav i darivale im Krista.

Dok je vihor progona bučio poganskim Rimom, mlada se kršćanska obćina sakrivala iza razkošja Aurelinija dvora.

Neronove uhode su dobili naloge za pooštreni nadzor nad kršćanima. Mjere vladarevog biesa su se pooštrile. Kršćanskim svećenicima nije ostalo ništa drugo nego da se sakrivaju. Ne bi oni to činili ali sviet bi ostao bez djelitelja milosti i zato su čuvali svoje živote, dok ih je čitavo biće gonilo da se dragovoljno pridruže legijama svetih mučenika.

Nije ostalo ništa drugo nego da se sakrivaju po osamljenim mjestima izvan Rima, u vilama bogatih rimskih patricija i kućama siromašnih seljaka.

Svake noći bi se u hodnicima rimskog podzemlja sakupljali na službu Božju, u blizini grobova što su čuvali zemne ostatke njihove umrle braće. Biskup Lino ili tkogod drugi posvećivali su danomice kruh i vino u Kristovo Tielo i dielili ga vjernicima. Đakoni su s Hranom jakih odlazili u sve dielove grada i zemlje, nosili je utamničenima, starcima i bolestnicima. Aurelija je sa svojom vjernom Charis svake noći ostavljala dom i odlazila na te sastanke, gdje se krhkim stvorovima darivao Bog. Ničega se nije bojala. Krist je bio njezina snaga.

Uzalud je Neron progonio kršćane. Igre u areni su bile čest događaj Rima. Ali ti ljudi se nisu dali. Oni su znali umirati. A to je ono što tiranina najviše boli: smrt jakih, umiranje junaka koji se ne daju pokolebati. Rimsko građanstvo se divilo tim hrabrimm ljudima, koje ništa nije moglo zaplašiti, ništa, pa ni sama smrt. Uzalud je vladar povećavao broj pretorijanaca, svoje osobne garde, uzalud je svake večeri trg pred njegovim dvorom osvjetljavala razsvjeta živih baklji, ljudi umotanih u vreće namočene katranom... Sila ništa nije mogla protiv ljubavi. Ni čovjek protiv Boga...

*

— Svietli care, bože sunca i pjesniče, reče Neronu njegov pobočnik Junon, mladi častnik, obučen u bielu togu, obtočenu plavim uresima — vani pred vratima čeka plemenita Aurelia. Vi ste je dali pozvati.

Vladar nervozno baci iz ruke guščje pero, kojim je upravo podpisivao smrtnu osudu jednom svećeniku, i reče častniku da uvede gospođu a onda da se udalji. Sam se diže i pođe prema vratima da dočeka i pozdravi visoku gošću.

Aurelija uđe i nakloni se. On je pozdravi uzdignutom rukom i nervozno podiže pale nabore svoje skupocjene toge. Kad su ostali sami, car je povede do svilenog naslona za odmaranje, ponudivši je da se tu smatra domaćom. Žena ga pogleda iznenađeno:

— Vi se čudite? Niste navikli takovom ponošanju? O najljepša Rimljanko, prva žena moje zemlje! Odlučio sam da mi budete ženom.

Aurelija probliedi, ugrize se za ustnu, a onda skupi snagu i odvažno reče:

— Vaša uzvišenosti, to nikada ne će biti!

Neron je u njenom govoru pročitao jasnoću odluke i promjeni način razgovora:

— Onda je dakle istina?

— Šta je istina?

— Opravdana je sumnja?

— Kakova?

— Da ste kršćanka. Da pripadate neprijateljima Rima i domovine...

Aurelija se nije dala zbuniti. Primivši carev poziv osjetila je da će se nešto krupno dogoditi. Katakombe su molile da joj nebo dade u najpotrebnijem času snagu i blagoslov:

— Istina je, odvrati ona, ja sam kršćanka. Ali ona druga obtužba je lažna. Moj Bog nalaže voliti domovinu.

— Znadete li kakvoj se kazni izlažete ovim priznanjem?

— Sviestna sam toga. Ali, vi to već znate, mi se ne bojimo umiranja. Smrt je vječno jedinstvo s Božanskim Zaručnikom.

— Vi imate zaručnika?

— Imam ga. Zove se Isus Krist!

Neron se zbuni. Nije se nadao takvom držanju ove neobično liepe žene, koju je, zbog njezinog ugleda, vanjštine i bogatstva odlučio oženiti. Reče joj da iznimno popušta. Daje joj tri dana vremena da odbaci kršćanstvo i primi njegovu ženidbenu ponudu.

— Gospodaru, moja odluka je već sada jasna. Ostajem da smrti kršćanka. Zaručnica Kristova ne može biti tvojom ženom. Čemu čekati tri dana, kad ne ćeš dobiti drugčijeg odgovora.

— Nakon tri dana ću vas opet pozvati, reče Neron i pozva pobočnika da odprati uglednu gospođu. Mladi se častnik začudi dubokom naklonu kojim je njegov gospodar pozdravljao visoku gošću na odlazku...

Pred Aurelijinim dvorom izađe u susret njezinoj nosiljci dobra Charis:

— Molili smo za te, da ti se ništa ne dogodi. Majko, ti nam se vraćaš. Nebo te čuva, zar ne?

— Imaš pravo. Krist nas ne ostavlja, reče Aurelija...

Nosiljka je nestala iza visokih zidova njezina dvora, prema vani, obraslog puzavim cviećem...

*

Stari tamničar se iznenadio da sam vladar, koji je htio da ga podanici nazivaju bogom, ulazi u podzemnu tamnicu i na samo razgovara s kršćankom koju su doveli prošlog popodneva. Starac očito nije znao tko je Aurelija i da je njegov mladi pomoćnik, pouzdanik pretorijanaca pustio jučer k njoj u tamnicu biskupa Lina koji je došao s njenom dobrom Charis da joj zadnji put podieli Hranu jakih. Mladić je bio kršćanin, a bogata gospođa ga je pomagala i prije nego što je upoznala Isusovu vjeru.

Nije težko pogoditi kakav je odgovor dobio Neron od Aurelije. Ni jednog časa nije se pokolebala. Krist je još jedan put pobiedio.

Nedugo iza Neronova odlazka Aureliju potražiše krvnici. Molila je da pričekaju par časaka dok se pomoli. Nisu imali snage da joj tu malu uslugu ne učine. Nedugo iza toga prišlà im je, da izvrše svoju dužnost. Odsjekli su joj glavu.

Očevidci su pričali da je umrla s osmjehom na ustnama... i da je ciela tamnica bila za čas obasjana nekim čudnim svietlom u znaku križa...

(S v r š e t a k)

OBAVIEST UREDNIČTVA I UPRAVE

ZADNJI BROJ NAŠEG GLASNIKA NOSIO JE ZABUNOM OZNAKU 9.—10., A TREBALO JE STAJATI: 9.—12., JER MI NI UZ NAJBOLJU VOLJU NISMO MOGLI DALJE TISKATI GLASNIK. TO JOŠ NE ZNAČI DA SMO MISLILI PRESTATI, ALI MORALI SMO SVLADATI VELIKE TEŽKOĆE POSLIJE BOMBARDIRANJA SAMOSTANA DA OPET MOŽEMO REDOVITO IZLAZITI. I EVO NAS OPET: U NOVOM RUHU I SADRŽAJU. HVALA ODLIČNIM SURADNICIMA, A HVALA I PREDPLATNICIMA, KOJI SU NAS POMOGLI. CIENA JE POVIŠENA. ZA SADA GLASNIK IZLAZI KAO TROBROJ NA 64 STRANICE, A CIENA MU JE: *REDOVITA PREDPLATA* 700 KUNA, A *PODPORNA* 1000 KUNA. NADAMO SE DA ĆE NAŠI PRIJATELJI I PREDPLATNICI UVIDJETI DA TO NE RADIMO IZ VLASTITE KORISTI, NEGO SAMO DA POKRIJEMO TROŠKOVE, JER ĆE NAŠ GLASNIK I DALJE OSTATI NAJOBILNIJI U STRANICAMA I SADRŽAJU! POKAŽITE NAŠ GLASNIK SVOJOJ OKOLINI, ZACIELO ĆE SE PREDPLATITI. A SJETITE SE GLASNIKA I KOJIM DAROM. ŠTO VIŠE DARUJETE, TO ĆE GLASNIK BITI DOTJERANIJI I LJEPŠI. RADITE S NAMA NA SLAVU GOSPE PRESV. KRUNICE!

UREDNIČTVO I UPRAVA
»GOSPINE KRUNICE«
ZAGREB, ŠUFFLAYA 8, I. kat.

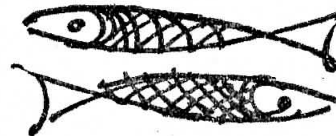
SVETA PERPETUA I FELICITA

Vibija Perpetua bila je žena iz ugledne porodice grada Kartage u sjevernoj Africi. Dobro je bila odgojena i obrazovana ,a udala se za muža iz odlične obitelji. Imala je na životu otca, majku i dva brata, kad ju zadesi progonstvo. Jedan joj se brat također pripravljao za sveto krštenje, bio je Katekumen. Sinčića je još držala na prsima. Bile su joj dvadeset i dvie godine, kad je car rimski Septimije Sever (193.—211.) zabranio posebnim ukazom pristup u kršćanstvo (202. god.) Smatrao je, da sve kršćane ne može najedanput pogubiti, ali ako za budućnost zaprieči pristup kršćanstvu, ta će vjera za koje desetljeće nestati u velikom rimskom carsvu. Poslije te zabrane počelo je iztraživanje i proganjanje Katekumena. Stari jedan spis pripovieda o mučeničtvu petorice katekumena u Kartagi. Među njima bili su robovi Felicita i Revokat mladić Saturnin, mlada žena Perpetua i njihov učitelj u vjeri Satur, koji ih je upravo pripravljao za sv. krštenje. Satur nije bio kod kuće, kad su odveli njegove učenike, ali se sam prijavio, čim je saznao, što se dogodilo. Držao je, da ih u tako velikom času ne smije zapustiti, pogotovo kad još nisu pokršteni i u vjeri utvrđeni.

Vibija Perpetua zapisala je sama što je u tom progonstvu doživjela sve do onog dana prije mučeničke smrti. U tim zapiscima opažamo nježno čuvstvovanje kćerke, sestre i mlade majke, ali i junačku odlučnost i stalnost kršćanke. Ovaj je spis pravi biser među ostalima iz prvih kršćanskih stoljeća.

Kad su spomenute katekumene uhvatili, nisu ih odmah bacili u tamnicu, već ih neko vrieme čuvali i stražili. Dali su im toliko slobode, da ih mogu posjećivati rođaci i ukućani. Otac svete Perpetue bio je poganin i od svih članova obitelji najviše se protivio kršćanstvu. Svoju kćer je vrlo ljubio i sav drhtao kod pomisli da bi ona izgubila glavu. Došao je k njoj i pokušao sve da je nagovori na odpad od kršćanstva. »Otče moj«, kaže mu kćer, »vidiš li taj vrč na zemlji?« »Vidim«, odgovori. »Možeš li ga nazvati nečim drugim nego što jest?« »Ne mogu«. »Tako i ja ne mogu reći da sam nešto drugo nego što jesam t. j. kršćanka«. Otac se na te rieči vrlo razsrdi, zaleti se biesno na kćer, ćuška je, i kad ga prođe prvi bies, ode. »Bilo mi je lakše, kad ga nekoliko dana nisam vidjela«, kaže svetica. Otčeva tvrdoglavost i očaj težko se dojmio njezina srdca.

Onih dana podielio im je Satur sv. krštenje. Požurio se, dok su još imali nešto slobode. Svetoj Perpetui govorio je Duh Sveti u srdce, neka poslije krštenja ne moli nikoju drugu milost već da izdrži muku, koja je čeka.

Blaženi đakoni kartažke crkve Tercije i Pomponije izprosili su i za novac dobili dopuštenje, da smiju u tamnici pohoditi utakmičenike. Tako im je uspjelo i to da su zatvorene za koji sat pustili na zrak. Perpetui su dopustili da je pohodi mati i brat. Donieli su joj i diete koje zamalo da nije od gladi i čežnje za majkom umrlo. »Dojila sam ga i u brizi za nj preporučila ga majci tješila sam brata. Koliko sam trpjela gledajući njihov bol zbog mene. U toj gorčini proživjela sam više dana. Konačno su mi dopustili da diete ostane kod mene u tamnici. Taj čas prošlo je moje trpljenje, nestale sve moje težkoće, ni brige za diete nisam više imala Tamnica mi se pretvorila u palaču i bila sam radije u njoj nego ma gdje drugdje«.

Kod jednog posjeta odkrila je i majci i bratu da je molila za milost da sazna kako će svršiti. Bog joj je poslao takav san iz kojeg je razumjela da ih čeka mučenička smrt. Od tada nije se više ničemu na ovom svietu nadala.

Kad se pročulo da će za nekoliko dana doći na sud, pohiti k njoj opet otac, satrven od žalosti i započne je moliti: »Kćeri moja, smiluj se mojim siedim vlasima. Smiluj se svome otcu, ako sam vriedan tog imena. S ovim rukama odhranio sam te i doveo do tvojih cvjetnih godina. Ljubio sam te više nego svu tvoju braću. Ne pravi mi sramote pred ljudima! Obazri se na svoju braću, gledaj svoju majku i tetu, vidi svije diete, koje po tvojoj smrti ne će moći živjeti. Promisli sve ovo i ne ubij nas! Ako budeš osuđena, nitko se od nas ne će više usuditi da se javno pokaže«.

»Tješila sam otca, koji mi je u svojoj otčinskoj ljubavi cjelivao ruke, bacio se do mojih nogu i plačući nazivao me ne kćerkom već gospođom«, pripovieda sama svetica i govori otcu: »Dogodit će se na sudu što Bog hoće. Znaj da nismo u svojim već u Božjim rukama. Žalostan je zatim otišao otac od mene«.

Drugi dan izveli su sve pred sudca. Sud se držao javno na trgu. Sabralo se na trgu mnogo naroda. Došao je i otac sv. Perpetue u naručju sa njezinim sinčićem, kojega su joj oduzeli, kad su je iz tamnice izveli. Na povišenom mjestu na trgu stajali su »okrivljenici«. Sudac je već započeo sa izpitivanjem. Perpetua stoji i čeka da je prozovu. U taj čas dogura se do nje otac, potegne je s mjesta, pokaže joj diete i reče: »Smiluj se barem svojem djetetu«. I sudac joj kaže: »Gledaj sive vlasi svojeg otca. Pogledaj svoje diete. Imaj smilovanja s njima. Pokori se caru i žrtvuj«. Perpetua odgovori kratko i odlučno: »To ne mogu učiniti«. »Jesi li kršćanka?«, upita sudac

»Jesam kršćanka«. Još jedanput htio je njezin otac da je potegne sa povišenog mjesta, ali su njega tako nemilosrdno odbacili da je pao. »Kako me je zabolio taj otčev pad. Imala sam gorko saučešće s njegovom biednom starošću«, piše svetica.

Sudac je zatim izrekao osudu. Svi su odsuđeni na smrt. Raztrgat će ih zvieri u amfiteatru. Odveli su ih nakon osude natrag u tamnicu. Perpetua je poslala po diete da bi ga zadržala kod sebe do smrti, ali ga otac nije htio izručiti đakonu Pomponiju, koji je došao da ga odnese Perpetui. »Bog je htio, kaže svetica, da ni diete nije više toliko čeznulo za majčinim grudima, a ni ja nisam više ćutjela nikakve težkoće, što nisam dojila diete«.

Predstojnik vojničke tamnice u Kartagi dopustio je nekoliko dana prije smrti svetih mučenika mnogima da ih posjete. Još jedanput, posljednji put, došao je k Perpetui njezin otac posve satrt i zdvojan. Svetica pripovieda, da je pred njom čupao bradu, bacao se na tle, padao na lice, proklinjao svoje godine, a onda opet tako nježno molio kćer,, da bi njegova prošnja i kamen ganula. Srdce joj se kidalo od žalosti gledajući nesretnog starca, ali se sjetila Kristovih rieči: »Tko ljubi otca svoga više nego mene, nije meni dostojan«. Nije mogla zatajiti djetinjske ljubavi plemenite kćerke, a nije htjela ni za sve na svietu odreći se svoje vjere i ljubavi prema Kristu. Što je radi toga u duši pretrpjela, kakvo je to bilo duhovno mučeničtvo, znade samo Bog. Gospodin je utješio svoju junačku i vjernu službenicu. Imala je vidjenje, koje joj je predočilo, da je junakinja i pobjednica u očima Božjim.

Sveta Felicita, bila je zajedno s Perpetuom u tamnici, zajedno osuđena i nalazila se baš pred porodom. Po naravnim zakonima sudila je da treba još mjesec dana čekati do poroda. U rimskom je zakonu bila odredba, da se na smrt osuđena trudna žena ne smije pogubiti, dok ne porodi. Junačkoj Feliciti bilo je težko, što će svi suborci i supatnici prije nje postići mučeničku krunu. Njezinim je drugovima također vrlo stalo do toga, da ne ostave dragu sestru samu iza sebe u kušnji. Zato su svi zajedno počeli usrdno moliti Boga neka pospješi rođenje tog djeteta i oslobodi Felicitu od čekanja. Bog je uslišao zajedničku molitvu. Felicita je dobila kćerkicu tri dana prije nego je bilo određeno, da se ima izvršiti nad svima smrtna osuda. Kod preranog poroda je mnogo trpjela i svijala se u bolima i uzdisala. Rodila je u tamnici. Stražar joj reče: »Kad već sada toliko uzdišeš, što će biti, kad te bace pred zvieri!« Felicita odgovori: »Sada trpim sama što trpim, tada će drugi trpjeti u meni za mene, kao što ću i ja za nj«. Njezino novorođenče primila je neka kršćanska žena kao svoje.

Tako su dvie mlade matere, jedna plemenita gospođa, druga uboga robinjica, prva s dojenčetom na prsima, druga sa djetetom pod srdcem jedva čekale dan mučeničke smrti.

Svoje zapiske završila je Perpetua riečima: Posljednju borbu neka opiše bilo tko drugi, ako mu se hoće.

Dan prije nego su ih odveli u amfiteatar na »igre« sa zvierima, dali su im obilniju večeru. Tu su večeru jele zajedno, skromno, kao

kod kršćanskih bratskih večeri (agapa). Mnogi su došli da ih gledaju i obiđu. Radoznalom mnoštvu govorili su, da će im trpljenje biti na sreću.

Satur im je rekao: »Zar vam ne će biti dovoljno da nas sutra gledate, kad ste danas tako radoznali? Danas nas gledate kao prijatelji, a sutra ćete nas gledati kao neprijatelje. Zapamtite naša lica da nas prepoznate na dan Božjega suda«.

Došao je i svietli dan, odlučni dan njihove pobjede, kako ga **opisuje kršćanin, možda Tertulian, koji je nastavio tamo gdje je** Perpetna prestala. Iz tamnice su pošli u amfiteatar kao da polaze u raj. Perpetua je koracala mirno kao zaručnica Kristova kao službenica Božja, pred njezinim bistrim pogledom svako je oko poniklo. Jednako je bila vesela i Felicita, što je sretno porodila i što je mogla s ostalima krv proliti za Krista. Kad su došli do amfiteatra silili su mužkarce, neka se obuku u odiela Saturnovih svećenika, a žene kao službenice Cererine (božice). No tome poganskom običaju kod igara u amfiteatru svi su se uzprotivili i rekli: »Zato smo došli ovamo, da nam se ne uzkrati sloboda, zato dajemo svoje živote da ne moramo što takva učiniti, tako smo se s vama pogodili«.

Kad je započela borba sa zvierima, svakog je zadesila baš takva smrt kakvu je sam želio i spominjao u tamnici. Saturnina i Revokata napao je najprije leopard, a onda ih kod ograde medvjed do kraja raztrgao. Satura je nakon duže borbe leopard na pola usmrtio. Napokon su ga polumrtva ubili.

Perpetna je stupivši u amfiteatar zapjevala. Proti njoj su izveli razdraženu divlju kravu, koja se odmah zabola u Perpetuino tielo i razdrla joj odielo. Plemenita gospođa nije mislila na svoje rane i bol, već je u svetoj stidljivosti brzo pokrila svoje tielo ležeći na zemlji. Zamalo je opet ustala, pogledala na drugaricu Felicitu, koja je nedaleko nje ležala kao mrtva. Pošla je k njoj i još smogla toliko snage da joj dade ruku da je podigne. Tako su stajale zajedno, ali divlja životinja nije im se više približila. Narod je zatražio, neka ih ubije mač. Na mjesto, gdje ih je čekao gladiatorski mač. dozvala je Perpetua svoga brata, te je njemu i katekumenu Rustiku rekla:

»Budite stalni u vjeri i svi se ljubite među sobom, a nemojte se sablazniti radi našeg trpljenja«.

Da bi Perpetua osjetila što više boli, zabo joj je krvnik mač najprije u rebra. Zavapila je i drhtavu ruku gladiatora sama usmjerila u svoje grlo. Umrla je 7. ožujka 202. godine.

Malo je mučenika, koje je Crkva tako odlikovala, kao ove dvie mučenice Perpetue i Felicitu. Kod svake svete mise izgovara svaki svećenik njihova imena poslije podizanja i prije svete Pričesti. Tako se dnevno po cielom katoličkom svietu tisuću i tisuću puta spominju imena ovih afričkih mučenica. Papa Pijo X. odredio je da čitava Crkva slavi njihov spomen 6. ožujka.

Poslije apostola sv. Petra i sv. Pavla, spadaju među najstarije krvne sviedoke, kojima je dan smrti podpuno siguran. Njihov grob i ostatci bazilike nad grobom pronađeni su u Kartagi.

Priredio: *Dragutin Kociper*

BRANKO KLARIĆ:

Malo bogoslužje

JUTRENJA

Još nema dana,
gle mu tek prvih obrisa
u trepetavom dahu platana
i zviezde bdiju još
ponad gorskog visa,

a ja evo već tu sam, Gospode,
hvala moja pred svim ostalim
hvalama tvojim rani.

Kad ja odpjevam hvalu svoju,
onda ti, sunce mlado, grani
i ti, šumo mirisna,
započmi svoje jutarnje hvale pjev.

Meni je zapovjeđeno
prinieti pohvalâ prvine
i usnama mojim
prvi hvalospjev.

2. POHVALE

Gospode moj, dovieke budi hvaljen
i svaki zemlje stvor neka Te hvali
kao i svake nježne travke vlat
i neka svaki cviet mali
gori za Te kao blistav proljetni cvat.

I neka srdce moje
hvalama tvojim do smrti kuca
kao tvoj velik i svečan
svemirski sat.

3. VEČERNJA

Silazi sunce,
sabrat sad se treba.
Koliko je vriednih cvjetova,
darova dobrog neba,
na poljima sunca
ubrao ovaj već prošli dan?

Gospode, daj, da večeras
bar malo bogatiji uđem
u srdca svog stan.

4. POVEČERNJA

U oknima svima luč zadnja se gasi,
i na moje vjeđe san pada.
Gospode, molim Ti se najpouzdanije sada.

Čuvaj moj noćni mir
I moj san
I pazi, tko dolje
izpod prozora mojih hoda
i ne daj, da srdce moje
uzbuđenjem grješnim se oda.

Srebrni put

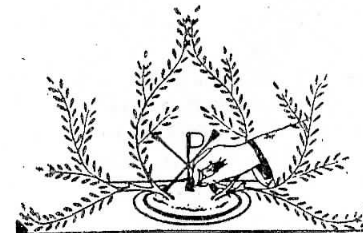
Srebrn mi put se u nedogled pruža,
miriše jutro blagoslovom ruža.

Ja nosim u duši bieli dar,
u oku blistav, zlatan krug
i slušam, kako Boga hvali svaka stvar
i sve dobroti vječnoj vraća svoj dug.

A nebo modro do skranjeg ruba
blista do samih Božjih stuba.

Prozirnost zrači kroz svako tielo,
na gori sjaji se stado
kao snieg bielo.

To stoga je, što ja jutros idem
u pratnji anđela dvaju,
dok On u srdcu momu sja,
od toga sjaja sjajim se ja
i stvari sve oko mene sjaju.

DJEVOJKA I NJEZINI UKUĆANI

U evanđelju po sv. Marku (5, 21-43) čitamo ovaj ganutljiv događaj:

Predstojnik židovske sinagoge Jair imao je kćer, koja, vrlo bolestna, čekala je svaki čas na smrt. U svojoj ljutoj nevolji Jair pođe k Isusu, da ga moli za pomoć i ozdravi njegovu curicu. Krist se je odazvao Jairovu pozivu. Odmah je s njime pošao k njegovoj kući, da je ozdravi. Na putu do njegova stana dođe k Isusu odstrag i neopazice neka žena, koja je težko bolovala od krvotočja i sve svoje imanje potrošila za ozdravljenje, ali uzalud. Ona se je kriomice dotakla skuta Isusove haljine i u tili čas bila je najzdravija žena. U to prispješe glasnici iz stana Jairova i javiše mu: Kći ti je umrla, pa ne treba da dodijavaš Isusu, kad je već kasno, da joj pomogne. Krist je čuo te rieči, na koje odgovori Jairu: *Ne boj se, samo vjeruj!* Nastavio je put dalje, i došavši kući Jairovoj, uđe u sobu, gdje je djevojka ležala mrtva, a oko nje ljudi su glasno plakali i narikali. Mrtvu Jairovu kćer Isus uzme za ruku i reče joj: *Tebi, djevojko, govorim, ustani od mrtvih.* Ona je odmah oživjela i hodala kao i svako drugo zdravo čeljade.

Ovaj evanđeoski događaj kaže nam, da je Jairova kći bila toliko plemenita i draga, da je njezina bolest i smrt razžalostila ne samo njezine roditelje, nego i susjede i rodbinu, kad su za njom mrtvom, eto i mužkarci plakali! Njezina dobrota potakla je Isusa, da ju je uzkrisio od mrtvih!

Komu nije drag miomirisni proljetni cviet? Svaka je djevojka proljetni cviet u svom rodnom domu. Zato djevojkama i pristoji cviet, da se njime rese. Okrunjene su cviećem, kad idu na oltar, da u Kristovu sakramentu svete ženidbe s odabranikom svog srdca sklope jedinstvo života. Pače i mrtvu djevojku kitimo cviećem, a njezin lies njime zatrpamo.

Djevojka je cviet, koji se rađa, pupa i cvieta u domu svoje *obitelji.* Taj će cviet biti prije ili kasnije presađen u drugi dom, da u njemu postane majkom i temeljem nove obitelji. Možda će je Bog odabrati za sebe i presaditi u koji samostan kao svoju djevičansku zaručnicu. No u svakom slučaju, djevojka je obiteljski cviet, pa ćemo napried razmotriti njezin život u domu svoje obitelji.

Najprije ogledajmo:

ŠTO JE DJEVOJCI NJEZINA OBITELJ

Svaku obitelj sačinjavaju njezini članovi: roditelji, braća i sestre, djed i baka, i možda još koji članovi. Stvorio ju je svevišnji Bog u samom času, kad je stvorio čovjeka i ženu. On je združio prvog čovjeka i prvu ženu u jedan život duše i tiela. Bogom osnovani brak je vrelo kršćanske obitelji. Isus je vječni sin Božji. Ali kad je odlučio postati čovjek za spasenje roda ljudskoga, htio je da se rodi u bračnoj obitelji, koju su sačinjavali djevičanski muž sv. Josip te prečista i neoskvrnjena Djevica Marija. Zato je Krist svakoj obitelji postavio sakramenat ženidbe, da se iz njega i po njemu stvara obitelj. Potom plemenita djevojka treba da ima vrlo visok i svet pojam o svojoj obitelji. Obitelj je pčelinjak, kojega je napravio Bog. Kako je *Bog ljubav,* tako je i obitelj košnica međusobne ljubavi. Iz samog Boga, po sakramentu svete ženidbe, teče u članove kršćanske obitelji ona otajstvena i najslađa duševna stvar, koju označujemo riečju »*ljubav*«. Ogranak ove Božanske Ljubavi postaje s vremenom i djevojačka ljubav, o kojoj ćemo govoriti drugi put. K tome je obitelj *vježbalište* različitih kreposti. Ove su najintimniji sadržaj duše i srdca svakog čovjeka, napose djevojke Tako je obitelj pravo *domaće svetište,* u kojemu su roditelji prvi učitelji vierskog i pobožnog života.

Onda je obično jadna svaka djevojka, koja nije odnjihana na ognjištu obiteljske ljubavi; koja nije uspješno prošla školu obiteljskih kreposti; koja nije osjetila toplinu i dražest kućnog svetišta.

Kućna je obitelj svakoj djevojci Božji perivoj, u kojemu ona raste, pupa i cvieta Bogu, svojim roditeljima, braći i sestrama, ali i samoj sebi. Sad:

ŠTO SU UKUĆANI DJEVOJCI

Ako je djevojka biljka, koja je nikla i odgojila se u domu svoje obitelji, onda i djevojka miomirisom svojih kreposti ima biti ugodna svima članovima svoje obitelji.

Tu na prvom mjestu dolaze njezini roditelji. *Djevojka ima ljubiti svoje roditelje.*

Sjećam se jedne majke i otca. Kad su svoju dragu kćerku u sakramentu svete ženidbe imali pokloniti odabraniku njezina srdca, oni su na razstanku od nje, kad je ostavljala kućni prag, plakali kao mala djeca. Samo su naricali: tko će ostati bez njezine ljubavi?! Ona ih je tješila riečima: tata i mama, moja dječja ljubav prema vama ostat će vama ostat će vjerna do groba. Ova je djevojka savršeno poklonila ljubav svoga srdca drugu i sreći svog novog života. No ljubav je bezkrajna. Ona se je doista razlila u srdce svog muža, ali u svom vrelu nije presušila njezina ljubav prema roditeljima. Njezina kršćanska ljubav čuvala ju je, da ne razasipa svoju mladenačku ljubav na svakom koraku i na svakom viđenju bilo komu, nego ju je ljubomorno čuvala za Boga i svoje roditelje, pa je tu ljubav Bog blagoslovio i providio, da se na njoj porodi djevojačka ljubav prema onomu, kojega joj je Bog namjenio za vjenčanog druga. Koja djevojka izgubi ljubav prema roditeljima, braći i sestrama, prema baki i djedu i ostalim članovima obitelji, ta se je predala lažnoj ljubavi ovog svieta,

koja joj ne može nadomjestiti pravu ljubav, nego je baca u ponor razočaranja, i propasti. Prava mladenačka ljubav jedne djevojke može se sretno razvijati jedino pod nadzorom Božje i roditeljske ljubavi.

Dobra i ozbiljna djevojka *poštuje* svoje roditelje. U njima gleda slike i predstavnike Božje. Njezini roditelji dionici su stvaralačke Božje snage, koja je djevojku dala na ovaj sviet. Nju rieč »otac«, roditelji, majka sjeća na Boga, od kojega proizlazi svako otčinstvo na zemlji. Istim imenom »otca« zovemo Boga na nebu i roditelja na zemlji. Najslađe su rieči: Bog, otac, majka, braco, seka, djed i baka. Djed i baka su panj, iz kojega je izrasla grana djevojačkih roditelja, dok braća su mladice na toj grani. Svoje poštovanje djevojka pokazuje riečima i kretnjama. Roditelji, pogotovo djed i baka, mogu biti stari po godinama. No što su stariji, tim nježnije kuca njihovo srdce prema svojoj djeci i unučadi, pa im zato djevojka pokazuje još veće poštovanje.

Ljubav i poštovanje prema roditeljima, djedu i babi, braći i sestrama potiče odgojenu djevojku, da *sluša* svoje starije. Preko roditelja Bog zapovieda. Djevica Marija odgajala se je u jeruzalemskom hramu, da postane Majkom Božjom. No hramske upravitelje slušala je u svemu. Poniznost i sveta čistoća su dva alemkamena svake kršćanske djevojke. No ti alem-kameni imadu sjati poslušnošću prema starima. U tim krepostima počinje se rađati i cvasti ono što djevojka smatra svojom budućom srećom. Sreća zaručnice i buduće majke ne kupuje se nikakvim mirazom; ne stiče se nijednom riedkom odlikom tiela; ne nalazi se nikakvom svjetskom otmjenošću, naobrazbom ili kojom vještinom, nego jedino odlikama duše i srdca, među kojima na prvom su mjestu ljubav prema roditeljima, poštovanje prema starijima i posluh u svakoj stvari, koja nije očito grješna. I danas ima na obzorju djevojačkog života sjati Božja rieč: *Djeco slušajte svoje roditelje, jer je ovo pravo. Poštuj otca svojega i mater, da ti bude dobro, i da živiš dugo na zemlji* (Efež. 6,2.3).

Zrela i pobožna djevojka skrbi se za *tjelesne i duševne potrebe* svojih roditelja, braće i sestara i svih onih, koji su još članovi obitelji. Istina da je majka prva pčela radilica u košnici svoje obitelji, ali njezina joj je kćer prva pomagačica, pače u mnogim stvarima zna predteči i zamjeniti majku, koja ima posebnih poslova, u kojima je nitko ne može zamieniti. Naročito se djevojka ima brigati za tjelesne i duševne potrebe onih starijih, koji su nemoćni ili bolestni. Starija su čeljad potrebna duševne i tjelesne pomoći od strane svojih mlađih onako, kako su nekoć ovi zavisili o njihovoj skrbi. Napose djevojka nastoji oko duhovnog dobra svojih roditedja, braće i sestra time, da za njih moli, svietli im primjerom vjerskog života, pače ih potiče na kršjanski život. Slavni naučenjak Littre svoje obraćenje duguje svojoj kćeri, koja ga je primjerom pobožnog života ganula, da se pred smrt krstio i umro kao odličan Kristov vjernik.

Dobre su djevojke anđeli čuvari u kući.

Leonard Bajić

MLADIĆU, DOĐI!

Bezdan je šutio i zjao od praznine. Bog je bio jedini stanovnik. Ali su se jednog dana pokrenula nebesa, zasjalo sunce, ukazale zviezde i oživjela zemlja. Ribe su zaigrale u morima, ptice su osvojile zrak, a čovjek se pojavio na ovome planetu. Zbio se znamenit dogođaj. Bog je stvorio nebesa i Zemlju.

Iz Biblije doznajemo, da je sve stvoreno Bogu na čast, ali i radi čovjeka. Čudnovato! Prvi podhvat Stvoritelja računao je i na čovjeka. I sada svemir sliči golemoj zamki, kojoj čovjek ne može izmaknuti. Ako se obazreš oko sebe, naići ćeš posvud na otiske ruku Boga Stvoritelja. Svaka zviezda te zove u visine. Drveće i cvieće probija kroz suhu zemljinu koru i traži sunce što sja na nebu. I ptice lete po zraku, po visinama, a samo se na granama odmaraju. Ribe su se posakrile u morsko dno, ali pogledaj i obale za ljetnih dana, i u moru se odrazuje cielo zviezdano nebo. Sve je iz neba stiglo. A ono što je na zemlji ostalo, sve ti o nebu govori. Sve to zove u nebesa Dan stvaranja je prošao, ali ako se mudro oko sebe ogledaš, osjetit ćeš, da stvaranje još traje, i u svakom ćeš cvietu vidjeti Stvoritelja.

Stvaranje je prva umjetnina Bolja. A znaš li, što ti ona govori? Ona te poziva, vuče i nagoni k Bogu.

U vezi sa stvaranjem čitamo, kako su prvi ljudi poslije svog grieha tumarali po zemlji. Kraj tolikih nevolja tješila ih je pomisao na obećanje, što im ga je dao Bog na izlazku iz raja. Doći će jednom sam Bog među ljude. Tako im je rečeno. I on će ih osloboditi iz grieha. Tako se i zbilo. Bog je požalio sviet, i sišao je među ljude. Bilo je to u prvoj božićnoj noći. Svatko, tko nije gluh, mogao je čuti one prve božićne noći, kako je ono maleno diete dozivalo k sebi sve ljude, bez razlike na vjersku i političku pripadnost. Pred jaslicama su s jednakim pravom stajali priprosti pastiri, kao i bogati kraljevi s Iztoka. Zov božićne noći ne trpi tjesnogrudnosti. Ova je noć postala znamenitim događajem za sve ljude. Za sve bez razlike, za velike i malene, siromašne i bogate, za učene i neuke. To je drugi najveći događaj poslije stvaranja svieta. I pazi, zar nisi svake božićne noći osjetio, kako te nešto iz dna tvoje prirode sili, da misliš na nadsviet. Lagao bi, ako zaniečeš, da nisi čuo i osjetio, kako te čar Božića diže i nosi u visine, kao pticu u veselom lietu.

Božić je drugi znamenit susret Boga s ljudima.

Ali ono što se tek osluškivalo u zvucima božićne noći, razgla-

sila je Golgota na sve krajeve svieta. Križ, na kojemu je bio razapet Bog za odkup naših grieha, nije mogao sve, da je i htio, zatajiti tajnu ovog događaja. Tvoj Gospodin je visio mrtav na križu, ali se čuo na daleko krik svjetine, koja je kao u histeričnom napadaju htjela ugušiti rieči ovog istog propetog Boga: »Kad budem izdignut na križ, sve ću privući k sebi!« Klika je zamukla i vjekovi su je prešutili, a danas i ti među tisućama ljudi osjećaš, kako te križ privlači. Kad si bio još diete, nosio si na prsima zlatni križić, što to ga je objesila tvoja dobra majka. Danas si već odrasli mladić, ali se nisi odrekao majčina dara. Kako bi se mogao posramiti tog moćnog simbola, što ti leži na prsima o zlatnom lancu? Ti znaš dobro, da je to priestolje.

Križ je treći i najveći događaj što se zbio između Boga i ljudi. To je istodobno treći misterij, koji te zove k Bogu. Stvaranjem svieta te iznenadio, svojim rođenjem razveselio, a smrću na križu te je zagrlio. To su tri najveća događaja, što ih je doživilo nebo i zemlja. I ne zaboravi, da bi se oni bili odigrali i da si ti, upravo ti bio jedini stanovnik na zemlji. Toliko je vriedna tvoja duša! »Dođite k meni svi«, govorio je tvoj Bog, dok je stvarao sviet. I u tom času je i na tebe mislio. »Dođite k meni svi«, govorio je, dok je ležao u jaslama, i tada je i tebe gledao. »Dođite k meni svi«, govorio je, dok je na Križu izdisao. I kad je izdahnuo, tada te je zagrlio. Tebe. upravo tebe. Ali ne zaboravi da te svaki težki grieh otimlje njegovom zagrljaju.

Na stvorenom svietu, u božićnoj gloriji i na križu čita se samo jedan te isti nadpis: »Dođite k meni svi, koji ste umorni i obterećeni i ja ću vas okriepiti«. (Matej).

Taj isti nadpis urezao je tvoj Bog u tvoje srdce. To se prvi put zbilo na sv. krštenju. Kasnije si sam to osjetio u sv. Izpoviedi i Prvoj sv. Pričesti. U sv. Potvrdi si to i podpisao. Na svakom uglu naše duše piše, da smo vlastničtvo Božje. Zato si često osjetio, kako te u radu, na putu, u igri, u napasti u padu i u pobjedi nešto nutka, vodi, zove Neki tajni glas iz dubina duše! Sve ti govori, doline, gore, mora, zviezde, cvieće i drveće, ljudi, prijatelji, savjetnici, i kamenje ti govori, da pripadaš Bogu. Odasvud se čuje samo jedan glas, kao jeka s onoga svieta, koja ti doziva u pamet Boga, nadsviet, dušu. To je zov dobrog Boga.

Budi stoga sličan mladome Samuelu. Bila je noć, kad je mladi Levita zaspao na straži u hramu. Gospodin ga je četiri puta dozivao: »Samuele, Samuele! A Samuel reče: Govori, gospodine, sluga tvoj sluša«. (I. Kraljeva).

Kad šetaš prirodom, ogledaj se oko sebe na cvieće, ptice, doline i gore, pogledaj na svemirski svod i sunce koje te obasjava. Stani i slušaj, čut ćeš ,kako ti sve o Bogu priča. A ti reci: »Govori, Gospodine, sluga tvoj sluša!«

Kad ugledaš na razkršću, na oltarima ili na vlastitim prsima križ, promisli malo čije je to žezlo. Postani malo, sjeti se što se na tim dvjema prekriženim stupovima dogodilo. Slušaj, misli. Čut ćeš čitavu

jednu poviest. A ti pritisni svoj križić na lancu i reci: »Govori, Gospodine, tvoj sluga sluša!«

Kad te okolina, lektira, družtvo, zabave i sve ostalo uzme predobijati za grieh; kad te prijatelji, odgojitelji uzmu savjetovati, kad te sv. Crkva zaklinje, da živiš prema načelima njezine nauke, saberi se malo i promisli, koji je pravi tvoj put. Budno pazi, što će ti savjest kazati. Poslušaj je i reci: »Govori, Gospodine, tvoj sluga sluša!«

Kad je Julije Cezar među urotnicima opazio svog dragog prijatelja, kriknuo je: »Zar i ti, sine moj Bruto?« Pazi, da te Gospodin nikada tako ne prekori. Svaki je grieh urota zasnovana protiv Boga.

Mladiću, dođi! Zove te tvoj Bog, Spasitelj Isus.

Zar ne čujete? Zove sve
Milim punim riečima:
O, amo k meni umorni
I pritisnuti griesima! (Brevir).

Zlatan Planković

Jutarnje pozdravljenje

Liepo je s mišlju na blaženu Gospu početi dan.
Izlazim iz kuće i slušam,
Njoj u čast zvone jutarnja zvona
i plavkast oblak raznježio se nad kruškom,
svietlo sve više ožaruje modre krošnje
i na svim stranama se množe pouzdane prošnje.

Kraljicu neba pozdravlja u ovaj čas sve,
cvrkutom živim pod strehom laste,
oblak što suncu ususret raste
i kruška na dvorištu mirisna
i iz dimnjaka sivkast dim
i crven, orošen krov.
a lepet nevidljiv se njiše nad krovovima svim,
to s neba se odziva blažena Gospa
na sela svog prvi pozdrav i zov.

Zlatan Plenković

TIELO – SREDSTVO POSVEĆENJA

Sasvim je krivo mišljenje onih, koji tvrde, da je kršćanstvo u svom naučavanju išlo putem protivusjetilnosti i protivutjelesnosti. Mnogi su napadali Crkvu da uzkraćuje tielu njegova prava, da ga smatra grješnim čak i đavolskim oruđem. Tielo se mora zavezati i neprestano krotiti, jer prieči duh, da se podigne na vrhunaravni red. Samo se tako, vele oni, duša moža osloboditi gvozdenih veza tiela, koje sputava duh. Jedino tada Božansko dostojanstvo čini, da plodna kiša pada i rađa u čovjeku plodove dostojne božanske ljepote.

Ali kršćanstvo dobro znade, da duša bez tiela ne može postići vrhunaravni cilj, i zato nikakva vlast ne smije mimoići njegu tiela, koje je prekrasno djelo Božje, najljepše od svega što je na zemlji. Prema tome Crkva nije bacila prokletstvo na one narode, koji su kroz poviest posvećivali nuždnu brigu tielu. Usavršiti tielo u naravnom redu može samo biti plemenito djelo i prema tome: poštivanje nekog višeg bića kojemu ono pripada.

Sa zanimanjem uzimamo poviest u ruke i čitamo, kako su stari narodi kroz vjekove brižno njegovali i usavršavali prirodnu ljepotu tiela. To su činili spontano, činili su onako, kako im je priroda savjetovala, jer su znali da je tielo najdragocjenije u kraljevstvu tvarnoga svieta.

Stojimo pred veličanstvenim egipatskim piramidama. Zablještuje nas ogromna veličina i šuma kamenja. Neki povjestničari tvrde da je desetljećima stotine tisuća ljudi gradilo jednu piramidu. Zaista veličanstvena projekcija ljudskog umieća u vječnost. Čitav taj dugogodišnji rad, te velike egipatske piramide su samo zato, da sačuvaju od razpadanja jedno tielo, jednog čovjeka, čiji će duh živjeti vječno samo onda, ako tielo bude sačuvano.

Stojimo pred likovima starih Asiraca. Toliko nas iznenađuju one impozantne figure, muževna snaga, do savršenstva njegovane kose i odjela.

Jedan pogled na poviest grčke umjetnosti visoko nas podiže. Do najveće ljepote dotjerana plastika baca okolo zrake duševne snage. Uzvišenost, mir i dostojanstvo najprije, a zatim svježina, ljubkost i dražest sve je to odraz ne tvarnoga, nego duševnoga života, koji su oni znali preliti u tvar. Mi danas cienimo njihov uspjeh, divimo im se, i ako znademo, da im nije bila poznata uzvišena zadaća ljudskog tiela, niti njegova uloga u posvećenju čovjeka. Mi smo daleko sretniji od njih, jer nam je poznat vrhunaravni red u kojemu tielo igra veliku ulogu. Kršćanstvo dakle nije zatražilo, da se prekine potrebna njega tiela, jer milost, koja je nadošla nije prirodne sklonosti uništila, nego usavršila.

Ako govorimo o tielu kao sredstvu posvećenja, treba uočiti ono što je glavno. Što je tielo bez duše? Tvar bez vriednosti. Svaku vriednost, koju ima tielo, ima je od duše. Stojimo pred tielom, koje je ostavila duša. Mnogo je neprijaznije biti pred njim, nego li pred crknutom pticom ili uvelim stablom. Naš je osjećaj takav zato, jer je to tielo lišeno života i izvora, koji je ljepši nego je onaj ptice ili stabla. Što je pak veći duh, koji je oživljavao to tielo, to se osjeća veći nedostatak duše.

Ali ni duša čovječja nije ostala u svom naravnom redu, nego je po premudrosti Božjoj i po milosti podignuta na nadnaravni red, i sobom zajedno vodi i tielo u onoj mjeri, koliko tielo može sudjelovati.

Duša obskrbljena milošću Božjom jest divna i veličanstvena, jer sudjeluje u Božjim otajstvima i tajnama, a to neizmjerno usrećuje tielo. Ono je sretno, jer će biti preobraženo i vječno u budućem životu, jer će gledati Boga licem u lice. Da to postigne traži se vještina u upravljanju, njegovanju i kroćenju tiela.

Međutim dolazi velika potežkoća. Činjenica je naime da se tielo protivi duhu, buni se protiv zakona duha, sputava ga, jer je čovjek prvim padom izgubio Boga i razbio sklad, koji je kraljevao između Boga i njega. Više su se moći pobunile protiv Boga, a niže sklonosti protiv viših moći. Dva su zakona, koji se sada bore, zakon duha i tiela.

Čovjek nije sebi uzrok, nije postao od sebe, zato nije podpuni gospodar tiela. Mora djelovati po propisima Božjim, mora posvetiti sebe. Bog je stvorio dušu, a preko roditelja i tielo. Bog ne pušta svoje djelo iz ruku. Traži svoja prava. Zato tielo nije sramotno djelo, nego Božja svojina. Po kršćanskoj nauci tielo združeno tajanstvenom vezom i s otajstvenim tielom Kristovim. »Zar ne znate, da su vaša tjelesa udovi Kristovi« (I. Kor. 6. 25). Združeno je s Duhom Svetim. »Ne znate li, da je vaše tielo hram Duha Svetoga, koji u ovome stanuje i koga ste od Boga primili te da vi više ne pripadate samima sebi?« (I. Kor. 6. 19). Čovjek i s dušom i s tielom pripada vječnosti, kad će se i tielo preobraziti i s bezsmrtnom dušom se opet vječno sjediniti. Naše je tielo stvoreno za nebo. »Naša je domovina u nebu. Odatle očekujemo i spasitelja Isusa Krista, koji će preobraziti naše biedno tielo i svojom snagom, kojom je sve sebi podvrgao, izjednačit će ga svome preobraženom tielu«. (3, 30).

Budući dakle da je čovjek podignut na vrhunaravni red, stvoren od Boga za vječnost kojoj pripada čitavom dušom i tielom, vlastničtvo Božje, Kristovo i Duha Svetoga, to je čovjek dužan da uloži sve svoje sile, da posveti tielo; dužan je, da se bori protiv tjelesnih žudnja, koje poslije pada teže na zlo.

Nismo vlastni ozliediti svoje tielo, niti ga iznakaziti i lišiti ljudskog obličja a osobito ne oduzeti sebi život, jer nam je tielo dano na uporabu, da izvršimo volju Božju, za Njegovu slavu. Nismo gospodari života i smrti. Život je najdragocjenije od svih prirodnih i vremenitih dobara. Poviest nas uči da ga svi narodi smatraju svetim.

Dužni smo pomagati dušu u borbi za vrhunaravni život i s velikim marom poraditi da se veliko Božje djelo ne upropasti, da se namjera za koju je On sazdao tielo, sretno oživotvori. Tjelestno mrtvenje, što ga kod kršćana vidimo, samo može biti crkvi na čast. Ono pokazuje, kako je ona shvatila ulogu tiela u posvećenju čovjeka, kako dobro znade, da je mrtvenje potrebno.

Crkva visoko cieni tielo. U svojoj ga liturgiji posvećuje. Zar nam to ne očituje primanje sakramenata? Svi se sakramenti diele činima, koji se vrše na tielu. A po središtu sviju sakramenata, sv. Pričesti, ulazi sam veliki Bog u naše tielo. Nisu stari narodi imali ovu neopisivu sreću. Sretniji smo od Simeona, koji je Krista imao na svome krilu. Savremenici Kristovi gledali su Isusa, a mi se sada tiesno sjedinjujemo s njime.

Upravo zato sve ovo iziskuje, da upotrebimo nuždni mar za njegovanje tiela. Sve što se vrši na tielu neka bude u poštovanju, jer je razsadište novog života za vječnost. Pred njime stojmo sa strahopočitanjem! Pogrđuje tielo u očima Stvoriteljevim, tko ga ne poštuje bilo u bolesti, bilo u zdravlju, pogrđuje ga, tko ga ne ljubi. Crkva nas sama upućuje na urednu ljubav prema tielu. Ona se moli za njega.

Tjelestna njega djece velika je i sveta dužnost roditelja. Pio XI., kaže u svojoj enciklici o odgoju, da »katolički odgoj obuhvaća čitavog čovjeka: i duh i tielo, koji su ujedinjeni u jednu narav. Na taj se način proširuje odgoj na čitavo područje ljudskog života i osjetno i nedosjetno«.

Treba da je tielo što spremnije i povoljnije oruđe duši. Sbog toga, ako šport ne prekoračuje granice dozvoljen je i preporučen. Pri tome se mora uviek voditi računa o ćudorednosti i stidljivosti. Neka se naša mladost veseli, neka bude zdrava i odporna, neka uviek ima pred očima Kristova načela i može biti uvjerena, da je time izvršila svoju dužnost. Ali ne smijemo nikada precieniti tjelestne vrline, a duhovnu stranu čovjeka izključiti. Samo duhovna strana čini ravnotežu i sklad. Sve snage trošiti u tjelestnu spremu znači uništavati duhovnu stranu. Tielo, kako smo već kazali, dobiva svu vriednost od jedinstva s dušom.

Jedan kratki pregled na vječnost. Čovjek će vječno biti sretan samo onda, ako to zavriedi. Radi se o vječnoj sreći ili nesreći. To nije stvar, koju možemo površno shvatiti. A tielo u tome igra veliku ulogu. Koliko može podpomagati duh, toliko ga može i spriečiti, da ne postigne taj cilj. Svako će tielo uzkrsnuti, ali se ne će svako preobraziti. Treba da izpuni svoju životnu misiju. I tada će duh imati pratioca preobraženog u cvietu i punini mladosti.

Marcel Loje

RAJMUND KUPAREO:

Otočke suze

KRIŽ NA ULAZU U LUKU

Ostao si sâm na rtu duge uvale,
dobri Križu!
A bio si nada, dok su bure duvale,
onima, koji iz daljine stižu.

Vješt si bio stražar, koji budno pazi
pri ulazu lađe svietla da ne gase.
Stražio si danju po sunčanoj snazi,
a noću sa sitnom svjetiljkom uza se.

Al' postao star si za mudrace nove,
koji stakla tvojoj razbiše »laterni«,
htijući da noću bez pregleda plove . . .
— O zašto su bili tako lakovjerni?

Ti šutiš već dugo, a okolni žali
po uvali trupla ugledati mogu.
O daj, da bar mrtve izbace ih vali
do božanskih Tvojih izranjenih nogu!

Al ne ćeš sâm ostat! Zvono tvoje zvoni,
dobri Križu!
Zapali svjetiljku, da vide put oni,
koji domu svome iz daljine stižu!

MOLITVA ZA MOJ OTOK

Oživi na licu crvene makove
Mladosti, Bože, na utjehu palima!
Nek viču djeca, dok love rakove
Po našim bielim žalima!
Produži jutra, da kuće srušene
Opet se naše dograde.
A majke skupe plahte sušene
Po rubu poljske ograde!
Učini da jednom muka prestane
Neokopanih loza i smokova,
Da tuge samotnih cesta nestane
I jeze poljskih lokava!
Tad anđela pusti, da zvoni poljima
Od uvale do gorskog potoka,
Da obnovu slave u srdcima boljima
Preživjeli ljudi moga otoka!

BOROVI

Vječno su zeleni ko da je proljeće!
Izpili su boju svježih morskih trava
Uz brieg se penju odkud mjesec dolieće.
Poneki na hridi sunča se i spava.

Iz njihova rebra lađe se rađaju
A mreže se bojom ponose od kore.
O zar se igdje ptice slađe svađaju
Nego na tebi, crni naš bore?

Na Božić se šutke do sela dovuku...
Stari se ko badnjaci uz žeravu griju,
A mladi se u srebro i zviezde obuku
I s djecom se radostno nad jaslama smiju.

Tako su dobri da s nama se u grob spušjatu
Ukočeni ko daske od silnoga bola,
Ostali tamo u šumi tog časa puštaju,
Da im iz oka kaplje suza: žuta smola.

MORSKA ZVIEZDO

Tebi smo darovali dušu našeg nemirnog mora
S algama sitnim i ribama tajnih dubina,
O, Ti znaš dobro da nema na zemlji čitavoj stvora,
Koji bi volio zviezde ko srdce ribarskog sina!

Jer sve su naše čežnje u čaši plavoga mora:
Tu nam je i dom, i hrana, i ponos, i sreća.
Pa što nam još treba, kad nas Ti gledaš s neba.
Zar ičija sreća može biti veća?

Učini da još dugo mornari k Tebi okreću oči
U oluji mraka, gdje nada prestaje svaka!
I da ribe lete za našim sviećama u noći
Ko što mi za sjajem Tvojih čeznemo zraka!

Čuvaj nam more i vjeđe ne sklapaj nad njime,
Jer Ti znaš najbolje, dokle su naše međe, gdje nam je gniezdo,
Koje nisu mogle izbrisat nikakve oseke ni plime,
Jer se iz njih čuo pjev: »Zdravo, morska zviezdo!«

BEZ PRIČA IM NIJE GOVORIO...

VJERA

U pustim i širokim ravnicama Azije kadikad vjetar digne piesak sa prastarih grobova. Tu se često pojavi na grobu kameni, grubo iztesani križ, a na križu kao cieli nadpis samo jedna latinska rieč: Credidi — vjerovao sam. To su grobovi vojnika — križara i vitezova, koji su na putu za oslobođenje sv. zemlje podlegli potežkoćama i tu našli svoj vječni počinak. Htjeli su svoj život žrtvovati za vjeru i u svojoj vjeri su već prije toga sve velikodušno žrtvovali. Jer im je drugčije suđeno nego što su mislili, njihova vjera bila je njihova nada, jer su u toj vjeri izvršili najveće djelo ljubavi, dajući svoj život za žrtvu. — Neizmjerno divno i važno je značenje sv. vjere, jer ona daje čovjeku, da zaboravi na sebe i izdigne se nad sebe. Zatim se ona na neki način pretvara u nadu i ljubav, ako vjernik može o sebi cielim srdcem reći: »Vjerovao sam i vjerujem«. Vjera je kao zastava, koju nam Bog daje na putu života, da se pod njom i za nju borimo. Zato govori pjesnik: Bez svoje zastave ne smijem doći k svom Gospodinu; kod Njegova priestolja moram zastavu raztvoriti i pokazati da sam je častno obranio.

CRKVA

Neki bezvjernik susretne na ulici poznatu gospodu, pozdravi ju i zapita kamo ide. Kada je čuo, da ide u crkvu na službu Božju, kaže joj s podsmjehom: »Što vam pak daju u crkvi? Pa možete se isto tako pomoliti u kući ili u prirodi«. Gospođa se pričini kao da nije čula i skladno zapita gospodina: »A kamo vi idete?« »Ja idem malo u gostionu«, odgovori gospodin. Gospođa tada započne: »A šta vama tamo u gostioni osobito nude? Ta svoje pivo možete i kod kuće popiti«. Taj joj čovjek na to odvrati: »Dakako; ali u gostioni mi bolje prija i tamo imam drugare, s kojima se u drugarskom razgovoru utješim i pozabavim«. Gospođa se na to nasmije: »Vidite, kod mene je to sasma tako s mojom crkvom i s moljenjem u crkvi; ja mnogo bolje molim u crkvi i tamo ću isto tako naći družtvo, koje me potiče na dobro i tješi«. — To moramo i mi sebi reći, kad nam je težak put do crkve, to moramo reći i drugima, kad nas pitaju, što nam se daje u crkvi i zašto idemo u crkvu, a ne u prirodu. Zajednička molitva je divna, zajednička molitva potiče svakoga, koji moli, zajednička mo-

litva nas uči svladavati ljudsku bojažljivost, uči nas prilagođivati se drugima, živjeti s drugima u slozi; zajednička molitva ima također veći učinak prema obećanju Sina Božjega: »Gdje su dvojica ili trojica sakupljena u ime moje, tu sam ja među njima«.

NEMOGUĆNOSTI

Govori se za slavnog Napoleona, da nije poznavao rieč nemogućnost. Jednoga dana zaustavi se njegova armija u planinama. Visoke planine su joj zatvarale put u Italiju. Možemo promisliti, što je to značilo za Napoleona. Poslao je vojnike neka izvide je li moguće do vrha tih gora dovući težke topove. Vojnici su se vratili, tumačili su Napoleonu, kako ima tamo uzkih puteljaka, kako ti uzki puteljci graniče sa ponorima kako su putevi izrovani, tako da radi tih ponora prieti armiji velika opasnost. Napoleon ih je saslušao i rekao im: »Za to vas nisam pitao. Hoću da čujem od vas da ili ne; je li moguće gore se popeti ili nije«. Kada su vojnici oklievali s odgovorom, Napoleon im reče: »Ako je stvar moguća, već je gotova; ako je nemoguća, učinit ćemo da bude moguća«. — Tako je skoro sa svim nemogućnostima u ljudskom životu i tako je sa svim nemogućnostima u kršćanskom životu. Što više čovjek popušta tako zvanim nemogućnostima, one mu se sve više gomilaju. Ali čim pođe za geslom: »Ako je stvar nemoguća, činit ću da bude moguća«, vidjet će, kako se nemogućnosti gube jedna za drugom. U moralnom i kršćanskom životu to vriedi bez iznimke, jer tu pogotovo imamo pomoć Božju. Zato je Božanski Spasitelj, tako jednostavno i bez omeđenja rekao, da je sve moguće onomu, koji vjeruje.

MOLITVA PRIJE JELA

U srpnju god. 1925. priredila je holandijska vlada svetčanu gostbu u počast konferenciji veleindustrijalaca. Kad su se gosti sakupili: ministri, načelnici triju najvećih holandijskih gradova, zastupnici stranih vlada, predsjednik dade znak zvoncem. Kada su svi na taj znak umukli, predsjednik holandijski ministar Koolen reče: »Molim nekoliko časaka tišine, da bi svaki gospodin imao prigodu, da izmoli molitvu prema svojim vjerskim običajima«; sam je pak učinio znamenje križa, kratko se i tiho pomolio. Mnoga gospoda su se povela za njegovim primjerom. Tada se je mnogo pisalo o tom, a kod katolika se je obćenito pokazivalo veliko veselje, da se jedan katolik nije stidio pred nikim svoje vjere, svoje molitve i znamenja svetoga križa. — Samo bi trebalo, da to ne bude iznimka, da svaki ima toliko odvažnosti kao taj učeni katolik, i kao onaj jednostavni čovjek, koji se je odvažio nekom velikom gospodinu reći, da sve u njegovoj kući moli osim stoke, koja grne k jelu, a da se ne sjeti Onoga, koji joj ga je dao i pripravio. Uviek je to znak profinjene kršćanske duše, kada se sjeti prije jela i po jelu divnih rieči psalma: »Daješ im jelo u prikladno (zgodno) vrieme«. Tada nam nikada ne bi bilo težko barem prije jela pobožno se prekrižiti.

GOSPODIN JE SVUDA

Gospođa je odputovala na nekoliko dana i naredila je svojim služkinjama, što moraju učiniti u kući, dok se ona vrati. Otišla je, a drugoga dana reče mlađa služkinja: »Sada će nam biti dobro; gospođa nije kod kuće, zato ćemo se odmoriti, dobro ćemo sebi kuhati, a kad gospođa dođe, reći ćemo, da nam je netko stalno dolazio, te nas je tako zadržavao, da nismo mogli izvršiti naređeni posao«. Starija služkinja joj na to odgovori: »Gospođe tu doduše nema, ali zato ipak nismo same; Gospodin Bog naime nije odputovao i Njega ne ćemo prevariti, ako zanemarimo svoju dužnost«. — Zanimljivo je, da mnoge obitelji ne će za služkinje one, koje ne drže do svoje vjere i najradije uzimaju revne katolikinje; poznata je stvar, da se upravo ljudima, koji su revni katolici, u mnogim poduzećima davaju mjesta nadziratelja i uobće odgovorna mjesta. Nije to ništa osobito jer je to takovim ljudima samo u korist. Tko je uistinu osvjedočen, da je Bog posvuda i da svuda gleda njegov rad, taj je sviestan odgovornosti Bogu, koja stoji nad svim ljudskim odgovornostima. Tko je sviestan, da je teža odgovornost Bogu, nego odgovornost ljudima, taj čini svaki posao s takvom gorljivošću i revnošću, kao da radi za samoga Boga i pred Njegovim licem. U tom smislu govori sv. Pavao: »Bilo da jedete ili što drugo činite, sve to radite na slavu Božju«.

Priredio *Kazimir Horšić*

Ruševine dominikanskog samostana u Trogiru.

SMIJEM LI MRZITI I OSVETITI SE

Čudan upit u današnje vrieme. Pa to je bit današnjice: mrziti i osvećivati se! Mržnja i osveta! To su dogme suvremenog družtva. Pa kako onda ne bi bilo dozvoljeno mrziti i osvećivati se? Te moderne dogme važe u međusobnom posebničkom životu, one su regulativ posebničkog individualnoga života, ali su one osobito na snazi kad se radi o međudružtvenim, međuklasnim i međunarodnim odnošajima.

Posljedak toga shvaćanja nažalost jest naša biedna i žalostna današnjica, kad je čovjek čovjeku ne brat, prijatelj, drug nego vuk.

Koliko je to poimanje i življenje protivno Kristovoj nauci, skoro je suvišno izticati. To je niekanje kršćanstva i nažalost najbolji dokaz kako je moderno družtvo postalo pogansko i odaletilo se od Kristova Evanđelja. Bit kršćanstva, bit Evanđelja jest Kristova nauka o ljubavi. To je ona vesela viest, koju je Krist donio na sviet i koja je preobrazila sviet. To je duša kršćanstva i dignite tu božansku iskru iz njega, onda je kršćanstvo lješina, koja zaudara, najveća nakaza, što se je pojavila na svietu. Da se ne bi tko usudio pozvati na Krista, ako izključi ovu središnju njegovu nauku, On ga je već unapried izključio iz svoje zajednice, jer je u svom oporučnom govoru na zadnjoj večeri dao znak, po kojemu će se prepoznati njegovi učenici, a to je međusobna ljubav: »Po tome će svi poznati, da ste učenici moji, ako imate ljubav među sobom (Iv. 13. 35). Koliko mu je do toga stalo i kako je to nešto njegovo novo i osobito, naglašuje u istom govoru: »Ovo je moja zapovied: da se ljubite među sobom, kao što sam ja ljubio vas« (Iv. 15, 12). »Novu vam zapovied dajem, da ljubite jedan drugoga, kao što sam ja ljubio vas, da se i vi ljubite među sobom« ?Iv. ;3, 34). A u svojoj velesvećeničkoj molitvi izriče svoju toplu želju, da nam pokaže do kojeg savršenstva mora doći ta naša međusobna ljubav, govoreći: »Otče, da budu jedno kao mi« (Iv. 17, 11).

Ali novost Kristove nauke o ljubavi jest u tom, što je posebno naglasio ljubav prema neprijateljima i time se oštro suprostavio mržnji i osveti. Iako obće naglašavanje međusobne ljubavi u sebi izključuje mržnju i osvetu, jer Krist nije ograničio nikakvim ogradama, tko je naš bližnji, ipak bi se mogla ograničiti na braću po vjeri ili po krvi ili još više sužiti je prema prijateljima. Zato posebno naglašavanje ljubavi prema neprijateljima izključuje iz kršćanskog života svaku mogućnost osobne mržnje i osvete. »Čuli ste, da je kazano: ljubi bližnjega svoga i mrzi na neprijatelja svoga. A ja vam kažem: ljubite neprijatelje svoje, činite dobro onima, koji na vas mrze i molite se za one, koji vas progone i kleveću, da budete sinovi Otca nebeskoga, koji čini, da sunce njegovo izlazi nad zlima i dobrima; daje kišu pravednima i nepravednima. Jer ako ljubite samo one ,koji vas ljube, kakvu ćete plaću imati? Ne čine li to i carinici? Iako pozdravljate samo prijatelje svoje, što osobito činite? Ne čine li to i neznabožci? Budite dakle savršeni, kao što je savršen Otac vaš nebeski.« (Mt. 3, 43—48.) Ljubite svoje neprijatelje, dobro činite onima, koji na vas mrze! Blagoslivljajte one, koji vas kunu, i molite se za one, koji vas kleveću! . . . I kako hoćete, da čine ljudi vama, onako činite i vi njima . . . Budite dakle milosrdni, kao što je i Otac vaš milosrdan (Lk. 6, 27—36). Dakle ne samo da se ne smijemo osvećivati i mrziti, nego moramo i ljubiti neprijatelje, a mjerilo nam ima biti ljubav prema nama samima ili još bolje ljubav Božja prema nama. Kako je uzvišeno ovo mjerilo i pravilo! Koliko je protivno načelu i pravilu mržnje i osvete: kao što bližnji tebi, tako ti njemu! A koliko je ono ujedno i ljudski psiholožki motivirano, ako se gleda ne na časovitu osjetljivost, nego se dublje ponire u dušu. Zar mi ne bismo htjeli, da nas neprijatelj ne mrzi, nego ljubi, da nam oprosti, a ne da nam se osveti; da nam u potrebi pomogne, a ne da na našu nevolju i nesreću gleda sa zluradim srdcem i još nam je poveća? Zlo se zlim ne lieči, nego povećava i pogoršava. Može se čovjek u času mržnje i osvete donekle naći časovito zadovoljan i miran, ali ne trajno. Time si nije ništa poboljšao ni popravio zlo i neugodnost nanešenu, nego samo ju povećao. Mržnja grize čovjeka, čini ga nespokojnim, nemirnim, a ako pređe u osvetu, čovjek tada zadovolji svojim nižim nagonima, ali se u času pribranosti osjeti nizkim, zlim kao i onaj, koji mu je nepravdu učinio. Mnogi nažalost misli da se pokazuje kukavicom ili slabićem ako ne reagira na nepravdu učinjenu i ne odgovori istom mjerom, ako ne i većom i težom. Međutim to nije istina. Dapače to pokazuje njegovu duševnu slaboću. Vrlo je lako potegnuti nekoga šakom ili jezikom i time odgovoriti na sličnu nepravdu. Ali pomislite samo i kušajte, koliko se duševne snage i jakosti hoće, da izvršite savjet učiteljev: »Ako te tko udari po tvom desnom obrazu, pruži mu i drugi« (Mt. 5, 39). Hoće se za to i herojske kreposti.

Divno je to veliki apostol naroda u poslanici Rimljanima rekao. »Nikom ne vraćaj zlo za zlo; ako je moguće koliko je do vas, imajte mir sa svim ljudima. Ne osvećujte se sami ,ljubezni nego podajte mjesto srdžbi (Božjoj), jer je pisano: »Moja je osveta, ja ću vratiti« govori Gospodin. Naprotiv, ako je gladan neprijatelj tvoj, nahrani ga ako je žedan, napoji ga; jer čineći to ognjeno uglevlje skupit ćeš na glavu njegovu. Ne daj, da te zlo nadvlada, nego zlo nadvladaj dobrim« (Rimlj. 12. 17—21-. To je kršćanski govor i ponašanje! To je način kršćanske borbe, koja umiruje duhove i svladava zlo; donosi mir i konačno pobjeđuje. To je rieč Kristova s križa i prvomučenika Stjepana na smrti!

Znači li to, da mi dozvoljavamo, da se zlo hvasta i širi? Ljubav je vrhovni kršćans'i zakon, ali ona ne uništava, nego predpostavlja pravdu. Mi moramo ljubiti grješnika, ali i mrziti i progonoti zlo. To su dva vrlo različita pojma. Mi imamo pravo na svoj dobar glas, život i imetak, zato moramo i tražiti, da ih sačuvamo; ako su povrieđeni, mo-

žemo tražiti da nam se povrate i nadoknade. Ali mi nismo postavljeni za sudce, a pogotovo ne za izvršitelje pravde u našim povriеđenim pravima. Čuli smo rieč Gospodnju »moja je osveta, ja ću vratiti«. Ne može i ne smije nijedno zlo proći nekažnjeno. A sv. Toma u svojoj Sumi uobće ne govori o osveti kao griehu, nego o kreposti osvetničke pravednosti. Ta se osobito nalazi kod onih, koji su izvršitelji pravde Božje ovdje na zemlji, a to je zakonita vlast, koja je od Boga, za koju sv. Pavao veli, da uzalud ne nosi mača, jer je sluga Božji, da kazni onoga, koji zlo čini (Rimlj. 13. 4.). Ona je od Boga postavljena, da nas štiti, brani i zadovoljštinu daje. Ona treba posjedovati krepost osvetničke pravednosti, koja se sastoji u tome, da po pravici kazni zlo. Mi pojedinci trebamo u nje tražiti, da osveti krivicu ili zlo nama nanešeno. I tu će se pokazati, jesmo li kršćanskim duhom zadojeni. Ako nas vodi želja, da se grješnik popravi, ili da se zaprieči daljnje zlo, ili se ima u vidu mir drugih ili očuvanje pravde ili slava Božja, onda ono proizlazi iz ljubavi i krepostno je. Ljubav će često tražiti, da oprostimo, zaboravimo zlo nanešeno i ne tražimo kazne za one, koji nam čine zlo, ali često se može dogoditi, da radi iznesenih dobara, moramo tražiti kaznu i naknadu, inače pomažemo grješnika u zlu i škodimo obćem dobru, pa onda povećavamo zlo. Na što osobito moramo paziti pri tome jest, da nas ne vodi samoljublje, a pogotovo ne mržnja na bližnjega. A oni, koji moraju vršiti tu osvetničku pravednost moraju paziti, da ne grieše pretjerivanjem, te kažnjavanje ne pređe u okrutnost ili krvološtvo, a opet ni prevelikim popuštanjem u kažnjavanju, te se dobije dojam, da dobro nije zaštićeno, a da su zlu puštene sve uzde. Ako je potrebita u družtvu osvetnička pravednost, kad se radi o zaštiti prava pojedinca ili nadoknadi zla nanesena pojedincu, ona osobitu ulogu ima, kad se radi o pravu ili zlu nanesenu staležu, klasi, narodu ili državi. Krivo bi shvatili evanđeosku rieč: »Ljubite neprijatelje svoje«, kad bismo mislili da »neprijatelje moramo ljubiti, u koliko su nam neprijatelji. To je perverzno i protivi se ljubavi, jer to znači ljubiti zlo u drugome.« Mi ljubimo neprijatelje u koliko pripadaju ljudskoj naravi uobće, t. j. »ako netko ljubi Boga i bližnjega, u toj obćoj ljubavi bližnjega ne smije izključiti ni svoje neprijatelje.« (Sv. Toma Akvinski II. II. q. 25. a. 8.). U tom smislu govori sv. Pavao: »Ako je gladan tvoj neprijatelj, nahrani ga, ako je žedan, napoji ga!« Strašan bi bio grieh, kad bi zbog naše krivnje umro naš neprijatelj od gladi ili žeđe, a mi smo ga mogli spasiti! Ukratko govoreći: kao što ne smijemo mrziti grješnika (čovjeka) nega grieh, tako ne smijemo mrziti neprijatelja (čovjeka) nego nepravdu, koju nam nanosi. A budući da nepravda mora biti kažnjena, zato zakonita vlast kažnjava i nosioce nepravde. Na taj način i vojnička hrabrost postaje oruđem i dielom te zakonite osvetničke pravednosti, ali nikada ta osvetnička pravednost ne smije biti poduzeta na svoju ruku i za svoje osobne račune.

Pravda, utemeljena na ljubavi, neka vlada među ljudima i narodima, t. j. nek vlada kršćanski duh, koji donosi mir i pokoj, a ne mržnja i osveta, koja unesrećuje pojedince i narode!

Sibe Budrović.

PORTAL KATEDRALE U TROGIRU

(Djelo majstora Radovana 1241.) Kroz ova se vrata ulazi u vječnost

HRVATSKI DOMINIKANCI NA SVOM KRIŽNOM PUTU

TROGIR

U starodrevnom Trogiru nalazi se dominikanski samostan još od početka 14. stoljeća, a uz samostan zazidana je i liepa crkva s jednom lađom, kako su se gradile propovjedničke crkve. Štrop joj je odkriven, pa i konstrukcija krova daje čitavoj nutrini crkve neki ugođaj strogosti i ozbiljnosti. U crkvi se čuva ruka bl. Augustina Kažotića, zagrebačkog biskupa, koji je rodom iz Trogira. Njegova sestra Bitkula ostavila je oporukom Dominikancima veću svotu novca za izgradnju crkve.

Uz crkvu sagrađen je i samostan sa tri krila kao jednokatnica, te krasno samostansko dvorište, klaustar sa stupovima, arkadama, terasama i zdencem u sredini. Uz arkade rasle su palme, limuni i cvieće.

Dne 23. II. 1944., dakle samo jedan dan nakon rušenja zagrebačkog dominikanskog samostana, prigodom bombardiranja Trogira bombe su pogodile i ovaj samostan, te su upravo do temelja srušile sjeverno samostansko krilo i klaustar, a djelomično zapadno i iztočno krilo. No i u ovim prostorijama srušeni su ili razdrmani unutarnji zidovi, porušeni krovovi, polupani prozori i vrata na samostanu i crkvi. Samostanska imovina največim je dielom propala u ruševinama, pa tako i samostanska knjižnica sa svim knjigama. Žrtava života nije srećom bilo, jer su tog časa dva člana samostana bila izvan kuće, dok se je jedan pravovremeno sklonio u samostanskom tornju. Redovnici su iz ruševina spasili nešto sirotinje i preselili se u samostan sv. Križa na Čiovu gdje su primljeni s mnogo ljubavi i pažnje.

Tamo su doskora došli i redovnici, koji su bili prisilno izseljeni iz dominikanskog zavoda u Bolu, a bombardiranja im nisu dozvolila malo smirenja ni u susjednom samostanu u Splitu. Tako se je u Čiovu našla poslije više godina na okupu mala redovnička zajednica, da bi u ovim bolnim vremenima prikazivala čudotvornom Svetom Križu mnogobrojne svoje križeve i izprosila dominikanskoj svojoj Provinciji obnovu i preporod. **af.**

GOVORI SE . . .

»NERAZUMNO JE VJEROVATI ONO, ŠTO SE NE VIDI«

Onda je nerazumno vjerovati, da postoji Japan ili Amerika, koje još nisi nikada vidio. Ti ne bi smio vjerovati niti učitelju, da je jednom postojao Bismarck ili Napoleon. A konačno, dragi prijatelju, možeš li vjerovati u tvoj razum, jer ni njega nisi vidio! Gornje načelo je krivo. Istina je jedino, da bi onaj čovjek bio nerazuman, koji svakomu odmah sve vjeruje, a da se nije osvjedočio, da li je dotični vjere dostojan. Tko (kao »nevjerovani« Toma) vjerodostojne svjedoke pred sobom ima (Boga, Isusa, Crkvu), a uzprkos tomu ne vjeruje, taj postupa ludo.

»JA NE POLAZIM U CRKVU; AKO NE RADIM, CRKVA MI NIŠTA NE DAJE«

To bi zbilja bilo još ljepše, da crkva podupire lienost. Posve je razumljivo, da ti moraš raditi, da zaslužiš svoj svagdanji kruh. Ali čovjek ne živi samo od kruha. On ima i dušu. A šta koristi, ako čitav sviet zadobije, ali trpi štetu na svojoj duši?

»STARE ŽENE I DJECA MOGU TRČATI U CRKVU, KOLIKO HOĆE, ALI TO NIJE ZA NAS — MLADEŽ«

Ako je polazak u crkvu suvišan, nije potrebno, da i žene ili djeca time ubijaju vrieme. Ali ako je nuždno i potrebno, tada ne uviđamo, zašto hoćeš nebo prepustiti samo ženama i djeci, a sam srćeš u pakao.

»VJERUJEM SAMO ŠTO VIDIM«

Ali ako u istinu vjeruješ samo u ono, što vidiš, onda ćeš brzo biti na kraju s tvojom mudrošću. Cieli tvoj život to opovrgava. Ti često vjeruješ u glupo ulično govorkanje. Ti vjeruješ i smiešnim stvarima. Ti vjeruješ i to, da si pametniji od svih drugih (što inače nitko — osim Tebe — ne vjeruje). Dapače često vjeruješ i nemoguće. Ti vjeruješ u više onoga, što ne vidiš, nego li što vidiš. Zašto dakle da ne vjeruješ u ono, što je sam Bog objavio?

CRKVA ME SE NIŠTA NE TIČE

Kad bi crkva bila samo ljudska ustanova i bavila se samo zemaljskim stvarima, tada bi to mogao reći. Ali jer je crkva djelo Božje, i jer je tvoja vječna sreća na crkvu vezana, tada činiš samo dobro za sebe, ako se za crkvu brineš.

U KATOLIČKOJ CRKVI NEMA SLOBODE!!!

U katoličkoj crkvi nema slobode za zlo, ali ima za dobro, a takova je Božja volja.

ZAŠTO NE SMIJEM SVE ČITATI?!

Ja te pitam: Zašto ne smiješ sve jesti? — »Mogao bih se otrovati, mogao bih oboljeti, liečnik mi je zabranio!« — »I Ti se ravnaš po tome?« — »Razumljivo! Ja ne ću svoje zdravlje upropastiti!« — Dakako! — »Vidiš, taj isti odgovor dajem ja Tebi u odnosu na čitanje, u odnosu na lektiru. Knjige, koje hvale ili brane nećudorednost, nevjeru, prevaru, ubistvo i mržnju, jesu otrov za dušu, one ju uništavaju. I zato su ovakove knjige i časopisi od Boga ili po savjesti ili po crkvi zabranjene.

»KATOLICI MRZE NEKATOLIKE I NASTOJE OVE NA SVAKI NAČIN, PA MAKAR I SILOM POKATOLIČITI«

Pravi katolici ljube nekatolike kao svoju braću i sestre u Kristu, pa oni mogu biti druge vjere. Ali katolici imaju jamačno vruću želju, da se svi ljudi priključe pravoj crkvi Kristovoj. Nedozvoljena sredstva katolici ne upotrebljavaju.

(»Jugendruf«)

Morska zviezda

Fatima, kći Emiroa

PRIPOVIEST IZ DOBA KRIŽARSKIH RATOVA

I. POGLED U SVETU ZEMLJU

Već je proteklo mnogo godina, što prestadoše putovanja u svetu zemlju, premda su redovi kršćanske vojske u Palestini bili već silno prorieđeni. — Tamošnji kršćani trebali su vrlo nuždno pojačanja, ako ne bi htjeli, da mladu kraljevinu Jeruzalemsku predadu nevjernicima.

Pustinje, gore, šume i sve oko Jeruzalema bijaše većinom u rukama nevjernika te kršćani u Jeruzalemu bijahu posve od mora odkinuti. — Kada bi bura ladje hodočastnika na moru uhvatila, ne imađahu oni nikoje sigurne luke, u koju bi se mogli zakloniti, nego bi morali ostati na otvorenom moru, predani na milost i nemilost bjesnim valovima. — Ili, ako im je bura natjerala ladju prema pustinji, to bi takove postajale sigurno plienom nevjernika, te kršćanski hodočastnici, stupivši na svetu zemlju, i došavši ovamo za oslobodjenje te zemlje, postadoše sami robovi.

Kralj Balduin I., — koji je svoga brata Gotfrieda nasliedio na priestolju svete priestolnice — uvidje, da je za obstanak njegovog kraljevstva od prieke nužde, da — ako ništa drugo, a ono bar najvažnije pustinjske gradove i mjesta Sirije za se predobije. Tako bude to poduzeće zaključeno, svom odlučnošću započeto, te divnom uztrpljivošću vođeno tako, da im uz Božji blagoslov žuđeni uzpjeh nije mogao uzmanjkati.

Prvo im bijaše zauzeće Akre; jer ona bijaše poradi svoje prostrane i sigurne luke za kršćane od osobite važnosti. God. 1105. dodje Balduin sa šest hiljada ljudi pod grad. Prva obsada ostade bozuspješna; ali druge godine zauzeše ju pomoću jedne genovežke lađe. — Emir Askalon htjede sada da gubitak Akre nadoknadi zauzećem Jope i provali sa dvadeset hiljada Saracena, ali taj pokušaj plati sam glavom, a kršćani izvojevaše sjajnu pobjedu i pokupiše bogat plien.

Mnogo teže bijaše zauzeće Tripolisa, koji je junački odolijevao napadajima kršćana kroz više godina. — Raimund Toulozki započe obsjedanje sa svojim hrabrim i odvažnim četama. Pune tri godine bijaše on pod zidinama Tripolisa, te tu napokon i umre, a da grada nije zauzeo. Njegov nasljednik i rođak grof Vilim Cerdagne, koji bijaše isto tako hrabar i junačan, nastavi još pune dvije godine osvajanje.

Medjutim je kralj Balduin, podupiran mnogobrojnim što mletačkim, što genovežkim, a što pisanskim brodovima, pokušao zauzeti bogati grad Sidon, te je već malo manjkalo, a da ga nije posve zauzeo, pa se je činilo, kao da je kršćanima sam Bog čudnovatim načinom htio otvoriti ulaz u grad. U gradu naime bijaše nekoliko odmetnika kršćanskih, koji su branili grad od križara. Ovi bezbožnici namjestiše na nekom visokom tornju križ, kojega su na očigled križara (kršćana) na najgadniji način obezčastili. Kršćanski vojnici planuše od gnjeva, videći takovo obez-

čašćenje i toliku sramotu, te moliše Boga, da ne dozvoli dulje tako grdnim i odurnim činima obezčašćivati kršćansku svetinju. I gle, preko noći sruši se taj toranj kao nekim čudom, pokrivši svojim ruševinama sve one bezbožnike, a tim ujedno nastade u zidu veliki otvor. — Kršćani sad navališe na grad, ali baš u to vrieme raztjeraše neprijateljske ladje kršćansko brodovlje na moru izpod Sidona, a vojska od 15.000 Saracena približavaše se od Damaska u pomoć Sidonu, te to prisili kršćane, da odustanu od daljnje obsade, te se odavle povukoše preko gore pod Akru.

Sad pođe kralj svojom vojskom pod Tripolis, da pojača ondašnju posadu. S njim podjoše Tankred, Balduin od Edesse i Raimund, stariji sin grofa Bertrama sa mnogobrojnom junačkom vojskom, dok je po jedna genovežka i pisanska lađa podsjela grad s morske strane. 10. lipnja 1109. udjoše križari kao pobjeditelji u Tripolis. Sliedeće godine zauzeše opet pomoću pisanskog brodovlja grad Bairut.

Sad obrati Balduin pažnju opet k Sidonu; jer se je baš sad pružila opet liepa zgoda za njegovo zauzeće. Baš u to vrieme naime dođe u luku grada Jope brodovlje, koje je dovezlo mladog norvežkog kralja Sigurda sa deset hiljada oružanih hodočastnika, koji dodjoše, da se pomole na grobu Spasitelja, i da pohode sva sveta mjesta, te da se neko vrieme bore sa nevjernicima. — Na molbu Balduina, izjavi se Sigurd odmah pripravnim, čim on sa svojima svrši prvi dio misije, da će odmah pomoći kralju zauzeti Sidon. — On održa rieč i baš pomoći hrabrim Norvežanima imao je zahvaliti, da je mogao grad zauzeti, koji mu, nakon šestnedeljnog obsjedanja pade u ruke. — Kralj Sigurd povrati se nato natrag.

Ohrabren sretnim uspjehom svojih dosadanjih poduzeća odluči Balduin svu svoju snagu posvetiti nepredobivom Tyru. — Grad, koji je istom svjetskom osvajaču Aleksandru Velikomu dosta brige zadavao, ležaše većinom na odasvud morem okruženom kopnu, a samo uzkim nasipom bijaše sa ostalim kopnom svezan. Bijaše zaštićen trostrukim, jakim umjetnički napravljenim zidom, koji ga okolo naokolo okružavaše. Nu sve to nije uplašilo kralja. Godine 1112. podiže on sve za oružje sposobne ljude svoje kraljevine i pođe sa 12 hiljada što pješaka što konjanika pod zidine Tyra. Osim mnogobrojnih oružja sposobnih i valjano oružanih stanovnika, branilo je grad još petsto konjanika. Pošto su grad već tri mjeseca obsjedali, izgledalo je, da će Balduinu naskoro pasti grad u ruke. Već dva zida bili su kršćani srušili, a preostao je još samo treći zid, nu sad najednom stiže viest, da se približuje Emir Dasmascenski s vojskom od 22 hiljade izvježbanih vojnika Tyru u pomoć. Tako pretežnijoj vojsci neprijateljskoj ne bijahu već i onako proriedeni i dugim putem izmučeni križari dorasli; stoga odluči Balduin povući se preko Akre natrag u Jeruzalem. Zauzeće Tyra moradoše kršćani za ovaj put napustiti.

Pa ipak dosadanja sreća kršćanskog oružja uplaši nevjernike toliko, da se ne usudiše za dugo vremena napasti kršćane, te se ovi tako bar neko vrieme naužiše blaženoga mira. Pa i na zapad učiniše ove

pobjede kršćana osobiti utisak, te se sad i ondje probudi opet želja za putovanjem u svetu zemlju.

II. DOLAZAK U ROBSTVO

Proljećem godine 1114. plovilo je morem brodovlje, koje je nosilo hodočastnike zapada raznih narodnosti u svetu zemlju. Među tim hodočastnicima nalazio se je i Gilbert Beket, mlad plemić, sa svojim slugom Rikardom.

Gilbert, plemić englezki, bijaše već od prije na dvoru englezkog kralja Wilima II. čiji je brat Robert Normandijski također otišao na križarsku vojnu. Wilim bijaše bezbožan, razuzdan i okrutan knez, kojega nije nitko volio, već ga svatko prezirao i proklinjao. Otac mu, Wilim Osvojitelj, koji je na porobljenom i otetom zemljištu — da upravo na mjestu, gdje nekoč crkva stajaše — dao veliku šumu zasaditi, samo da tako što više razširi svoje lovište, bjaše također takav. Tu šumu zvaše: »nova šuma«. Tu je i Vilim II. održavao svoje divlje lovove, a nekom zgodom, baš kad se je tu u lovu desio i Gilbert sa drugim plemićima iz kraljevske pratnje, ubi kralja slučajno netko od lovaca, koji osta na mestu mrtav, jer ga je baš pogodilo u srdce.

Ta zgoda djelovaše na Gilberta tako silno, da — akoprem on nije bio sudionik kraljeva ubojstva — odluči poći u križare. Nu najbliže zgode ne dadoše mu, da odmah svojoj želji zadovolji.

Po pravu prvorodsva i po osobitim ugovorima — kako je Vilim umro bez potomaka — pripadaše englezka kruna njegovu bratu Robertu, koji se je međutim već vraćao iz svete zemlje u Englezku. Mlađi pako brat Henrik, čim je čuo za smrt kraljevu, ode u Winschester, i tu ga sakupljeni grofovi i baruni proglasiše kraljem englezkim te ga već treći dan okruniše.

Henrik, postavši kraljem, promjeni odmah svoj dosadanji način života, i odstrani sa dvora sve one, koji su narodu svojom razkalašenošću i razuzdanim životom bili trn u oku. Gilbert, bivši kralju po volji, ostade na dvoru.

Čim se je Robert, brat pokojnoga kralja povratio iz svete zemlje, pa znajući da ima pravo na krunu, i videći se sada zabačenim, poče se spremati na rat proti Henriku. Gilbert se sad nađe u žalostnom položaju, jer morade sudjelovati u tom bratoubojnom ratu, a toga nije moglo podnieti njegovo plemenito srdce, stoga nastojaše, kako da se oslobodi iz tog položaja, što mu uspije. Robert pođe u Portsmuth, gdje ga upravo očekivaše Henrik s vojskom. Došavši onamo, stupiše braća u dogovore i pomiriše se. Robert se odreče svakog prava na kraljevsku krunu. Gilbert pako sada, ne imajući posla na dvoru, pođe sa svojim vjernim Rikardom u svetu zemlju.

Lađa, na kojoj oni bijahu, sretno je putovala. Bijahu već tako blizu, da su se mogle razabrati u daljini gore svete zemlje. Libanon se uzpinjaše iz mora sa svojim vječnim sniegom pokritim vrhuncem, a naskoro ugledaše i Bairut, na podnožju gore. Napokon poveseliše se mornari, te počeše radostno klicati, opazivši žuđeni Sidon, koji se je kao

tamna točka ukazivao u daljini. Na lađi bijaše sve radostno i veselo te jedan drugome čestitaše na sretnu putovanju, kao i na skorom izkrcanju na tlu svete zemlje. Ali jao! Radost njihova bijaše prerana.

U svojoj radosti ne opaziše hodočastnici, kako su se međutim navukli gusti i tmasti oblaci na obzorju. Odmah za tim poče silan vjetar puhati, udarajući u jedra tolikom žestinom, da su se neke lađe na užas putnika tako nagnule na stranu, da je još malo manjkalo, da se ne zaliju i ne izvrnu. Vjetar međutim bijaše sve jači, tako da je htio jedra razderati; sve veći valovi dizahu se, dok konačno ne uhvati lađe tako strašna bura, da su se lađe čas ukazale na vrhuncu vala, čas opet potonule u dubinu, odkud bi ih val ponovno izbacio. Sve na lađi bijaše u najvećoj zabuni i smetnji: jedni moljahu, drugi jaukaše; ovdje i ondje bijaše koji taj, kojega je bura uhvatila i preko ograde prebacila u dubinu morsku.

Gilbert stajaše mirno na palubi, uzdajući se u Boga, držeći se čvrsto jednom rukom za konop od jedara, a drugom je uhvatio Rikarda za rame, koji mu po strani klečaše i moleć podizaše ruke svoje k nebu. Sve brodovlje raztepe bura. Gilbert ne mogaše več ni jedne lađe razpoznati. Njihovu je lađu tjerao vjetar prama Tyru, kojeg goleme zidine ukazivahu se čas na čas iza valova očima gledaoca. Najednom osjetiše u lađi strahovit udarac tako ,da je Gilbert pao na pod. Sveobći jauk nasta u lađi. Lađa stajaše čvrsto, tek malo po malo ljuljaše se sad na jednu, sad na drugu stranu. Bla je nasjela na jednu pećinu. Bura, kao da se je tim zadovoljila, popusti nešto, i sad tek uvidješe hodočastnici svoj tužni i strahoviti položaj.

Tamo, pod nedalekom gorom ležaše grad Tyr. Mogli su se vrlo liepo razpoznati tornjevi i gradski zidovi; mogoše se dapače vidjeti i ljudi u gradu, koji se micahu na povišenim mjestima grada, sigurno da vide nasjeli brod. Ne bi dugo i otvoriše se gradska vrata, most pade dolje, a čete oružanih ljudi izlažaše napolje i pođoše pravcem prama luci; došavši onamo, sjedoše u lađe, i zaveslaše pravcem k nasjeloj lađi. Uz strahovitu kriku i viku i mašući oružjem približavahu se Saraceni. Kršćani u sveobćoj zabuni i smetnji i u očigled sigurne smrti, nađoše se na otvorenom moru bez obrane; mnogi dapače skočiše u strahu u dubinu morsku. Bez ikakova odpora, koji bi svejedno bio bezuspješan, zauzeše Saraceni lađu, povezaše kršćane i povedoše ih u grad. Ali prije no što odoše poplieniše lađu, a onda ju zapališe, te pri razsvjeti goruće lađe, vratiše se s plienom svojim kućama, gdje ih dočeka i pozdravi množtvo radostno kličući. Drugi dan povedoše ulovljene kršćane na trg, izloživ ih ovdje na ogled i za prodaju, gdje se je sakupilo hiljade znatiželjnog naroda. Kada je vjerni Rikard opazio svoga plemenitoga gospodara svezana, proplaka kao malo diete, a suze mu curkom potekoše. Ah, kako bi on rado dvostruku muku podnosio, kada bi samo znao, da mu je gospodar slobodan. Gilbert ga opazi. On je razumio njegov tužni pogled, a suze njegove duboko ga ganuše. Pođe mu za rukom, da se je mogao neopažen približiti vjernomu sluzi, te mu ljubaznim glasom prozbori utješljive rieči: — »Samo hrabro, Rikarde, uz pomoć Božju! Bogu za ljubav ovamo dođosmo, pa neka nas tješi pomisao, da trpimo u zemlji, u kojoj je Gospodin Isus Krist, spasitelj naš, za nas trpio i umro. Ako budemo s njime trpjeli, to ćemo sigurno s njime zajedno i uživati onamo gore«.

Samo je jedno želio Gilbert, samo za jedno vruće se je molbom Bogu uticao: da se naime on i Rikard ne razstanu; pa Bog ga je i uslišao. Oba budu prodana Emiru Togtekinu iz Damaska, kamo sa još nekim robovima, još isti dan odputovaše.

Damask je kao oaza usred pustinje: uokolo njega su preliepi i ogromni vrtovi, koje natapaju premnoge vode rieke Baradi, bolje govoreći, vrtovi su ti sve same šume od naranča, citrona, cedara i drveća na kom rastu plodovi žuti kao zlato, a tečni kao med. Iztočnjaci zvahu taj grad: biser iztoka. Dvorac Emirov ležaše na vanjskoj strani Damaska, te je sa svojim sgradama i vrtovima naličio posebnom gradu. Gilberta prozvaše ovdje: »Huso«, a Rikarda: »Jusufom«. Onaj bijaše određen da radi u vrtu, a ovaj da služi u konjušnici.

III. KĆI EMIROVA

Protekla je već puna godina od onog strahovitog brodoloma, koji je oba hodočastnika predao u ruke nevjernika. Oni su se međusbno tješili i hrabrili, podneseći taj težki jaram robstva kršćanskom strpljivošću, te svojom marljivošću i vjernošću stekli priznanje i istih nevjernika. Ali na skoro oslobođenje, nisu ni pomišljati mogli. Pa ipak, nije Bog zaboravio svojih vjernih službenika, nego im je upravo dao, da svoje patnje što dulje podnose, da tako što bolje i jasnije upoznadu njegovu otčinsku ruku

U Emira Togtekina bijaše jedno jedino diete — kćerka Fatima — koju on svom dušom ljubljaše Ta upravo prekomjerna ljubav za Fatimu i strahovita mržnja na kršćane izpunjavahu mu cielu dušu tako, da čim bi se ma koja od njih najmanje ublažila, bilo je to samo zato, da drugoj više prostora u srdcu napravi. Fatima bijaše već podpunom djevicom od šestnajst godina, a krasna kao kip. U sebi sjedinjavaše vatreni i odlučni duh otčev i blagost svoje, već pred više godina preminule majke. Ljubezna prama svakomu, ne poznavajući mržnje ni prezira, bijaše od svakog štovana i ljubljena, a osobito od robova visoko cienjena; jer vrlo često, kada bi kojeg snašla nesreća, da bi izazvao srčbu gospodara, i kada bi nabrekle žile Emiru na čelu ,znak da će sad na provaliti bjesnilo na jadnog roba, stupila bi ona kao anđeo pomiritelj među njih, blažeći svojim milovanjem i poljubcima jarost otčevu. Najmilije mjesto Fatime bijaše narančište (vrt u kom se goje naranče — plantaža) koji je ležao za dvorom i bio u dodiru sa zvjerinjakom, u kome je Emir za svoj užitak držao najbiranija divljač i zvieri iztoka. Taj zvjerinjak bijaše naokolo visokim zidom obzidan, a samo jedna velika željezna vrata bijahu od plantaže, kuda se je ulazilo unutra.

Jedne večeri šetaše Fatima sa svojom pratilicom, opet izpod mirisava drveća naranča, gdje je također Gilbert ili kako ga sad zvaše Huso radio, kopajući zemlju oko drveća i čupajući porasli korov. Fatima se baš zabavljaše svojom obljubljenom igrom, slažući cvieće u

kiticu, govoreći pri tom poluglasno rieči neke pjesme, dok je njena pratilica trčala vrtom, berući po gredicama najbiranije cvieće, koje podavaše Fatimi, da ga u kiticu slaže. Tako prispije i do rešetke na vratima zvjerinjaka. — »Crvenog«, viknu Fitima. — »Čuješ li Zelinda, crvenog! Zar nemaš nigdje na blizu crvenoga cvieta?« — »Ah, gle — eno ga iza rešetke, crveni se kao krv!« I ona se sagne i pruži daleko ruku kroz rešetku, da dohvati željeni cvietak. Ali jedva da se je prstima dotakla cvieta, kad najednom skoči iz grma mladi tigar, i još prije, no što je Fatima mogla u strahu povući ruku natrag, zabi tigar pandže svoje duboko u meso njene ruke. Uz vrisak odskoči Zelinda od rešetke, a Fatima blieda od straha, pogleda u sievajuće oči tigrove.

Čim je Huso začuo vrisak gospođe, te sluteći na zlo, ptrča onamo pa videći užasan položaj svoje mlade gospodarice, nagnu se on iznad Fatiminih ramena i pruživši obje ruke kroz rešetku, udari tigra motikom tolikom silom, da je zvier pustila od bola svoj plien i skočila natrag u guštaru, strašno zavijajući. Brzo sada povuče on već onesviešćenu Fatimu natrag. Odjeća joj bijaše sva okrvavljena, jer je krv obilno tekla iz ruke, a Zelinda je uz pripomoć Huse povede natrag u dvor.

Drugo jutro bude Huso, vrtlar pozvan pred Emira. S neobičnom prijaznošću primi ovaj roba i reče mu: — Kršćanine, spasio si mi, što mi je najdraže na svietu pa se ne smije reći, da je Emir Togtekin ne zahvalan onomu, koji mu je jedino diete strahovitoj i užasnoj smrti oteo. Huso, ti si slobodan! Povrati se slobodno u svoju domovinu; evo gle, ova kesa pokrit će ti trošak putovanja«.

Huso bijaše radostno iznenađen tim govorom, ali neka tužna pomisao mutila mu je tu radost, pa osvjestiv se brzo, progovori on Emiru:

— »Gospodaru, što sam učinio, to bijaše moja kršćanska dužnost, te poradi toga ne računam na nikakovu svjetsku nagradu ili plaću. Dar tvoj je velik, da najveći, kojem me darovati možeš; ali za mene imao bi samo tada pravu vriednost, kada bi mi samo jednu molbu uslišao«.

— »Pa govori dakle što je to?« upita ga Emir začudjeno.

— »Pusti samnom i Jusufa!« moljaše Huso; »on je kao moj sluga iz ljubavi napram meni ostavio svoju domovinu; on je sa mnom došao u ovu zemlju, i za moju volju dakle trpi on kao i ja jaram robstva, u koje je poradi mene dospio? Ah, gospodaru! ja se onda ne bi mojoj slobodi mogao nikako i nikako radovati«.

— »Mnogo«, odvrati Emir donekle ljutito — »kršćanine mnogo tražiš. Zadovolji se radije samo s onim, što ti je dobrota moja pružila. U cieloj Siriji ne bi ja našao čovjeka, koji bi mi bolje uredio moje konje, kao što Jusuf. Nije li on nedavno izliečio mojeg najmilijeg konja. »Ne, ne!« nastavi Emir, mašuć glavom; »položaj njegov ja ću olakšati, ali on mora ostati ovdje, a ti putuj sam«.

Rekavši to, diže se sa divana i pođe van. Ali Huso progovori drhćućim glasom:

— »Gospodaru, za volju tvoga ljubljenoga djeteta, čuj me! Vidi, još šest mjeseci biti ću ti dobrovoljnim robom, ako mi hoćeš pustiti Jusufa, da ide sa mnom!«

Emir se okrenu lagano, i snebivajuć se od čude reče mu:

— »Tako mi Alaha, vi kršćani, vi ste čudni ljudi! Pa kad toliko želiš, neka ti bude, ako samo ne postanete za to vrieme nevriedni moje milosti!

U neizkazanoj radosti potraži sada Huso svoga Rikarda i javi mu radostnu viest, plačuć i grleć ga, ali ipak zataji mu, kakovom je žrtvom zadobio to skoro oslobođenje. Naskoro zato saznadoše već svi pa kada je Jusuf zato začuo, obljubi još više svoga gospodara, očekujući samo zgodu, da mu tu ljubav i činom dokaže.

Fatima međutim ozdravi. Rana joj zacieli i prvi svoj korak nakon bolesti upravi u vrt, da potraži svoga osloboditelja. Našavši ga, priđe k njemu i pruživši mu povjerljivo ruku, dade mu divan diamantni prsten, rekavši:

— »Hvala ti, Huso! Ti si plemenit kršćanin, kada si kćer tvoga neprijateja vlastitom opasnošću života spasio. Uzmi ovaj prsten, ne možda za nagradu, jer zato je premalen i nevriedan, nego za uspomenu na tvoj plemeniti čin i kao znak vječne zahvalnosti Fatime«.

— »Gospodarice«, odvrati Huso duboko ganut, »što sam učinio, to bi svaki moj brat na mom mjestu uradio. U ostalom nisi ti nikada meni ništa krivo učinila, što više, ti si upravo meni i mom nesretnom drugu mnogo dobra izkazala, a što se tiče tvoga otca, to je on istina nama kršćanima veoma neprijatan, ali naša kršćanska vjera uči nas, da i neprijatelje svoje ljubimo, da blagosivamo one, koji nas progone, te da im zlo vazda dobrim vraćamo«.

— »Zaista« — odvrati Fatima — »to su divne zapoviedi, koje podavaju čast vašoj vjeri, ma kako ona nevriedna bila. Ali Huso, ne zovi me više gospodaricom; jer ti si slobodan«.

— »Još ne«, odvrati Huso, »još moram šest mjeseci biti robom«.

— »Samo zato, što ti to baš hoćeš. Ja ne pojmim toga, zašto si ti dobrovoljno odbio ono, za čim sigurno veoma žudiš, naime slobodu svoju. Ali uza sve to, ja si ne mogu dozvoliti, da me gospodaricom zove onaj, bez čije pomoći ne bi danas mene ovde bilo. Ali reci mi Huso, je li ti tvoja kršćanska vjera i to nalaže, da ti za volju tvoga sluge, napuštaš svoju slobodu?«

— »Moja vjera izrično mi to baš ne nalaže«, odvrati Huso, »nego me samo uči da je takova žrtva Bogu veoma ugodna, a osobito njegovu Sinu Isusu, utemeljitelju te vjere, koji me upravo svojm primjerom na to potiče«.

— »Pa kad je to tako«, odvrati Fatima, »to ipak ne mora ta kršćanska vjera tako strašna biti, kao što se zbilja govori. Ali kako se to slaže s tom vjerom, da vi ovamo u ovu zemlju kao naši neprijatelji provaljujete, a ipak ta zemlja nije vaša, te ovdje ubijate ovaj moj narod, koji vam ništa skrivio nije, te toliku krv prolievate, samo da se naših gradova domognete i sebi zauzmete?«

— »Varaš se«, odvrati Huso, »ne goni nas ovamo želja za osvajanjem i za prolievanjem krvi. Mi ništa drugo ne želimo ni ne tražimo, nego da svoju kršćansku braću ovdje oslobodimo nepravedna jarma, koji težko podnose; jer ih tvoj narod nedužne muči. Tuđu zemlju ne želimo mi zauzimati, nego hoćemo, samo da sveta mjesta zaštitimo od oskvrnuća, te svim kršćanima učinimo mogućim, da oni ta sveta mjesta

bez opasnosti posjećuju, i tu na svojoj svetinji svoje molitve izvršuju. Da nam je to prijateljskim načinom postići, niti kaplja krvi ne bi se prolila, te bi mi bili vaši najbolji prijatelji«.

— »Pa što vam koriste te ruševine, za volju kojih se tako žestoko i silno otimate?

— »O Fatimo, kada bi ti znala i kada bi mogla pojmiti, kako su skupocjena, kako sveta ta mjesta nama kršćanima!«

— »Čudnovato! Ja tog zaista ne shvaćam, a još manje mogu pojmiti, kako vi kršćani možete obožavati i moliti se onomu, koji je na sramotnom drvetu križa visio i ondje umro. Jer kako sam čula, to vi zaista radite«.

— »Fatimo, ako si voljna tvoga odanoga slugu poslušati, ja ću ti pripoviedati jednu pripoviest«.

Fatima kimnu glavom, a Huso pripoviedaše ovo: Bio je jednom jedan moćan kralj. Kraljevstvo njegovo bijaše tako veliko, da se nisu znale međe tomu kraljevstvu, a mnogo drugih kraljeva bijahu podanici ovoga. Imao je on na svom dvoru oženjene sluge, koji mu imađoše za sve zahvaliti, dapače i za isti život. On ih je ljubio i držao kao svoju vlastitu djecu. Sve blago njegovo bijaše im otvoreno, on ih je nadario častima i dostojanstvima, htio je dapače, da i kraljevstvo svoje podieli s njima. Ali na žalost, ovi se odbiše od njega, te se s njegovim neprijateljima urotiše proti njemu. Kad je kralj za to saznao, silno se je razljutio. Tim nezahvalnicima oduze on sve časti i dostojanstva, prokle i njih i njihove potomke i protjera ih sa dvora, gdje ih čekaše bieda svake ruke.

Kralj pako imađaše jednog jedinog sina, koji je otcu u svemu naličio; ovaj stupi jednog dana k prijestolju otčevu i reče mu: »Oni nesretnici već predugo trpe zlo i biedu, daj smiluj im se jedanput. Ali kralj mu odvrati: Ne, oni su me grozno uvriedili, počinivši onako nedostojan čin, pa im ne mogu pomoći. Kraljev sin odluči sada, da će on sam okajati njihova zla djela i svu krivnju njihovu na se preuzeti. Ta plemenština dirnu duboko otca i on mu to dozvoli. Kraljević odbaci svoje kraljevsko odielo, ostavi sjajnu palaču otčevu i pođe u siromašnu odielu, ubog i nevoljan na mjesto progonstva, živeć ovdje posve onako, kao i ovi odbačenici, podnoseć i trpeć s njima zajedno svu njihovu biedu i sve kazne. Napokon, kada je već 33 godine živio i trpio, približi se vrieme, da se opet natrag u dvor k' otcu povrati. Očišćen i bogato odjeven, povede on sve biednike sobom pred priestolje otčevo i moljaše ondje: Otče, evo gle, tvojoj pravednosti sad je podpuno zadovoljeno, daj dakle smiluj se sad ovima, za volju sina tvoga. I kralj oprosti nevoljnicima i pokloni im opet svoju milost, povrati im sve časti i dostojanstva i obeća i njima i svim njihovim nasljednicima najveću sreću, ako mu budu vjerni i odani, i ako budu sve ono vršili, što ih je njegov sin naučio.

O Fatimo, kolikom i kakovom ljubavlju bit će ovi spašenici svomu osloboditelju privrženi i odani, kako častna i kako sveta bit će im ona mjesta, gdje je kraljev sin među njih kao siromah došao, da zajedno s njima trpi i da ih tako oslobodi vječnoga prokletstva«.

Fatima je slušala pripovjedača napetom pozornošću, i kada je ona svoju, dotad sagnutu glavu podigla, bijahu njena lica, blieda inače od bolesti, prerušena lahkim crvenilom, a oči joj bijahu suzama napunjene.

»Huso«, progovori ona, »a je li se to sve zaista tako dogodilo, kako mi ti to pripoviedaš?« I ovaj joj protumači značenje te pripoviesti, i izpripovjedi joj cielu poviest kršćanskog odkupljenja.

Fatima posta od tada tužna i zamišljena. Otac mišljaše, da je to posljedica pretrpljena straha i ozbiljne bolesti, ali pravi razlog ležaše u dubljini njene duše, u koju je dopro trak svietla kršćanske vjere, i koji joj je upalio dušu željom, da se što bolje upozna s pravom istinom.

Fatima je često tražila Husu u vrtu, koji joj uviek morade tumačiti glavne istine kršćanske vjere. Milost Božja nađe ovdje otvoreno srdce, te je obilno tekla, pošto je Fatima naučila Boga za istu moliti i Mariju Majku Božju zazivati. I naskoro postade ona kršćankom svom svojom dušom, te je samo želila, da svoje kršćanske osjećaje može slobodno i otvoreno i vanjskim načinom očitovati.

IV. NOĆNI BIEG

Šest mjeseci bijaše već skoro proteklo, i sad odluči Huso, da ne smije više otezati, nego da treba sjetiti Emira na njegovo obećanje, te da i njega i Jusufa pusti na slobodu. Jednog dana stupi on pred Emira, koji je baš šetao sa Fatimom u vrtu i reče mu:

— »Gospodaru, već evo sedmi mjesec teče, što ja tebi dobrovoljno robujem za volju Jusufovu; ja sam moju rieč održao, a na tebi je sada, da i ti svoju izpuniš. Vjerno i pošteno obojica smo te služili, pusti nas stoga, kao što si obećao, da se možemo povratiti u svoju domovinu«.

Taj govor kao da baš nije bio mio Emiru; jer njegovo se čelo smrče. Nu ipak zadrža svoj gnjev i odvrati:

— »Huso, što sam ti obećao, to ću i izpuniti. Ali zar ti nije bolje, da ostaneš ovdje u ovoj divnoj zemlji? Svojom hrabrošću i svojom vjernošću veoma si mi se svidio, a i moja Fatima vrlo ti je odana i naklona, pa i momu oštrom oku ne da se sakriti, da te svi moji robovi visoko ciene. Ostani ovdje i ne ćeš se pokajati. Bit ćeš slobodan i prost od svih tih posala, učiniti ću te nadglednikom nad mojim robovima, a to bome nije štogod«.

— »Emiru«, progovori Huso; »hvala ti na tvom povjerenju, ali ne zamjeri mi ako ti rečem, da ja moju podpunu slobodu visoko cienim, te svoju otačbinu predpostavljam svakoj drugoj zemlji«.

— »Ne budali, Huso«, viknu Emir laskavim riečima. »Ne proigravaj sliepo svoju sreću! Gledaj, još sam ti nešto većega namienio: Emir Damascenski biti će tvojim prijateljem. Promisli, što to znači! Ja ću te takovim blagom obasuti, koje će i tvoje najsmionije želje nadmašiti. Ja ću ti najviše časti u vojsci vjernika pribaviti, da, i što više, dati ću ti i ruku moje kćeri Fatime, ako se odlučiš, da ćeš ostaviti onu pogrdnu i sramotnu vjeru kršćansku, i obratiti se pravom i jedinom proroku Muhamedu.

Fatima vidno zadrhta kod tih otčevih rieči, i pogleda plašljivo Husu, kao da ga htjede upitati: Kršćanine, hoćeš li postojano podnieti tu kušnju i ostati vjeran svome kršćanskomu Bogu?

(Nastavit će se)

Ljubav i ljubakanje

Ljubav je pravo zlato, a ljubakanje krivo.

Ljubav je život, ljubakanje je kazalište.

Ljubav je tiha i plašljiva. Ona nosi sjajni plašt tajnosti. Ona je puna umjerenosti i samostege.

Ljubakanje je prekomjerno glasno. Srdce je stalno na jeziku. Ono naginje na pretjerivanje. Ono je nezastino i ne može se nikada dosta naužiti milovanja.

»Ljubav je jaka kao smrt«. Ona je uztrajna. »Ljubav ne gasi ni mnogo vodâ«. Ona se ne lomi na zaprekama, nego raste i jača. Ona je strpljiva i može i godinama čekati, ako to mora biti.

Ljubakanje se brzo uzpali, a kratkotrajno je kao gljive. Ono ne može čekati, a na prvoj se zaprieci lomi.

Ljubav se upravlja jednom biću i ona mu se daruje podpuno, ali radi toga ne prezire drugih.

Ljubakanje se rado igra s drugim osobama. Ono ima uviek »više željeza u vatri«.

Ljubav je nesebična. »Ona ne traži ništa svoje«. Ona je sretna, ako samo ljubljenom biću dobro ide. Ona se daruje, a da kod toga postaje samo bogatijom i dubljom.

Ljubakanje je sebično i mušičavo, brzo se osjeća uvrieđenim i povređenim. Ono misli samo na sebe. Drugi dio mora njemu služiti i njem biti na razpolaganje i njegov život činiti ugodnim. Uz sve svoje zahtjeve i primanja postaje uviek siromašnijim i površnijim.

Ljubav nas nadahnjije mirnoćom, zadovoljstvom i dubokim unutarnjim spokojstvom, ona nas vodi k obzirnosti i plemenitosti.

Ljubakanje nasuprot čini nas nestrpljivima, osjetljivima, neodgojenima i neobzirnima.

Ljubav se trsi, da ljubljenom biću stvori dom i eksistenciju.

Ljubakanje bježi od čvrstog stvaranja i gubi vrieme u bezkoristnim sitnicama.

Ljubav sakuplja — ljubakanje razsiplje.

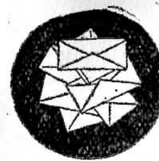
Ljubav traži duboke duhovne vriednosti.

Ljubakanje pazi samo na vanjštinu. Ono snatri o liepim modrim ili smeđim očima, o ugodnom glasu i slično.

Gledaj i vidi! Pred tobom je oboje položeno. Oboje možeš birati. Podpuno si slobodan: ljubav ili ljubakanje.

Biraj dobro!

(»Jugendruf«)

NAŠI DOPISI

RAD I ŽIVOT U KRUNIČARSKIM DRUŽTVIMA U MAKSIMIRU

ZAGREB - MAKSIMIR. Povodom godišnjice tragične smrti naših vođa, dragih bielih otaca, sjećamo se s bolom nedavne i daleke prošlosti. Sjećamo se dana, kada smo okupljeni oko samostana, povezani obiteljskom toplinom i srdačnošću radili zajednički za jedan cilj pod zastavom Gospe sv. Krunice.

Započeli smo — ima tome već više od deset godina — u doba mira, kad nam je rad bio nesmetan i ovisan samo o volji i žrtvama naših otaca i nas samih. Rad nam je oduviek bio uspješan, žrtve po uzoru naših vođa nikada nisu bile uzaludne. Božji je blagoslov pratio svetu zajednicu Kruničara. Jednakim žarom radili su najmlađi kao i najstariji okupljeni u organizaciji »Domagoja«. Pored rada na izgradnji boraca za vječne ideale, očitovali smo svoj zanos svetčanostima i priredbama poznatim radi moralnog uspjeha i glumačkih sposobnosti, koje su se razvijale brigom i požrtvovnošću naših duhovnika.

Vrieme je donielo svoje. Ratne neprilike smele su nas za neko vrieme. Neki su naši duhovnici primili druge dužnosti, te nas prepustili vodstvu novih i mlađih. Rad se uzprkos toga nije prekinuo, a naše je pouzdanje u mlađe i jednako sposobne duhovnike sve više raslo. Pok. o. Manes Karninčić postao je duhovnim otcem, prijateljem i savjetnikom svih nas, osvojio nas svojom ljubavlju i snagom volje, da družtveni život i rad opet oživi. Žrtvovao je svaki slobodni časak organizaciji. — Uz njega su i ostali duhovnici nastojali da nova pokoljenja Kruničara odgoje u starom duhu međusobne ljubavi i povezanosti pod zaštitom sv. Krunice.

U času, kad smo vjerovali u ponovni uspjeh našeg iznova započetog rada, na pragu nove godine 1945. sa željama i nadama u razvitak našeg družtvenog života — Bog je htio, da i opet iznova započinjemo. Oduzeo nam je duhovnike, ostavio nas duboko potresene njihovom nenadanom tragičnom smrću.

Milost je Njegova bezkrajna, jer danas i opet gledamo s nadom u budućnost, zahvalni Providnosti, što nam je poslala nove duhovnike, dobre svećenike, pod čijom se rukom razvija novo pokoljenje. U njih danas mnoge majke gledaju s pouzdanjem i prepuštaju im duhovni odgoj svoje djece, njima smo danas i mi stariji zahvalni, što pored svih ostalih briga i ratnih nepogoda nalaze vremena za nas, te se i u našim organizacijama osjeća preporod.

O. Rajko nije samo duhovnik Malih Kruničarki. On je također duhovnik mlađe, srednje i najstarije grupe djevojaka, Domagojki, koje se — pune dobre volje — skupljaju na tjednim sastancima, na kojima o. Rajko predaje ono, što ih zanima i što odgovara njihovoj intelektualnoj izobrazbi.

Dječake Kruničare sakupio je brižni o. Stein također duhovnik srednje grupe mladića, podmladka Domogoja, dok je najstariju grupu preuzeo zaslužni o. Fazinić, nekadašnji duhovnik ženskog Domogoja.

Družtveni život i rad Kruničara i Domogoja stoji opet na čvrstim temeljima. Nova pokoljenja odgajaju se u ljubavi prema svojoj moćnoj zaštitnici, te će jednoga dana osjetiti veličinu pregaranja i požrtvovnosti svojih vođa, dragih bielih otaca.

Povodom godišnjice smrti naših vođa i uzora obećajemo vjernost Gospi sv. Krunice, idealima za koje su se za života žrtvovali oni, koji uživaju kraljevstvo vječnoga mira!

Molimo njihov zagovor!

Mira Pađen

RAD MALIH KRUNIČARKA U MAKSIMIRU

ZAGREB-MAKSIMIR u veljači 1945. Rad našeg družtva i u ovim ratnim vremenima nije zastao. Kroz to vrieme održala je starija grupa (a) dvadeset jednu sjednicu. Sastanci su vrlo zanimljivi i poučni. Najprije slušamo kršćanski nauk, a zatim čitamo knjigu »Bon ton«, iz koje učimo pristojnost u vladanju u raznim slučajevima. Čitamo i poučne knjige u obliku romana. Sastanci nam traju skoro po dva sata, koji nam prolaze jako brzo. U našoj grupi su dva vienca žive krunice. Čitamo i svoje sastavke i krasnoslovimo pjesme. Sestra tajnica čita redovito za pisnik, a predsjednica održi nagovor. Najmanje kruničarke također održavaju svoje sastanke sa svojom vriednom revniteljicom gdjicom Dragicom Kušter. Odkad su se kruničari ponovno poslije bombardiranja sakupili u družtva, crkva je i običnim danom puna kod večernjice. Svoje smo roditelje i znance razveselili priredbom na staru i novu godinu (4 puta) sa sliedećim programom: R. Vrbov: Psalam 112: »Hvalite djeco Gospoda« (dječja kantata za sbor i soliste); R. Vrbov: »Kraljica patuljaka« (dječja opereta u jednom činu); R. Vrbov: »Sliepo srdce« (igrokaz u dva čina). Tu istu priredbu, o kojoj svi kažu da je jedna od najuspjelijih u poviesti naše dvorane, opetovale smo prigodom 13. godišnjice osnutka našeg družtva na Sviećnicu, uz neke nove šaljive točke (»Proslov«, »Doktor Medikuš«, »Jalža pri fotografu«). Za uspjeh ove priredbe posebna hvala ide redatelju gdjici D. Kušter. Duhovnik Malih Kruničarka je o. R. Kupareo. Mnogo je truda trebalo, dok se je sve organiziralo, ali je naš duhovnik sve to prihvatio na sebe. Rad Malih Kruničarka već se kroz ovu godinu učvrstio. Budućnost će pokazati koliko je žrtava trebalo podnieti da se održimo i da ne klonemo. O godišnjici mučeničke smri naših dragih otaca dominikanaca spremamo se s drugim družtvima u Maksimiru za svetčano spomen-veče. Njima nek je slava, a živim otcima, koji se za nas brinu hvala.

Đurđica Badanjak, predsjednica. **Dubravka Đurić**, tajnica.